

Redegørelse om behandling af klagesager fra Udbetaling Danmark 2015

Ankestyrelsen

Forord	1
1 Sammenfatning	3
2 Ankestyrelsens sager på Udbetaling Danmarks områder i tal	4
2.1 Tilgang af sager i 2015	4
2.2 Afsluttede sager i 2015	5
2.2.1 Sager afsluttet uden realitetsbehandling	6
2.3 Realitetsbehandlede sager i 2015	7
2.3.1 Udfaldet af realitetsbehandlede sager fordelt på sagsområder	7
2.3.2 Kritik og bemærkninger i realitetsbehandlede sager	8
2.3.3 Sager om ydelser til enlige	10
2.3.4 Manglende akter forlænger sagsbehandlingstiden	11
3 Årsager til, at afgørelser ikke stadfæstes	13
3.1 Hovedårsagerne	13
4 Generelle tendenser i sagsbehandlingen	15
4.1 Udbetaling Danmark oversender ikke alle klager	15
4.2 Andre generelle tendenser	17
5 Barselsdagpenge	19
5.1 Sagerne om barselsdagpenge i tal	19
5.2 Udvalgte sager om barselsdagpenge	21
5.2.1 Regler	21
5.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015	21
5.2.3 Andre afgørelser	25
5.2.4 Oversigt over de seneste principafgørelser om barselsdagpenge	29
6 Boligstøtte	30
6.1 Sagerne om boligstøtte i tal	30
6.2 Udvalgte sager om boligstøtte	32
6.2.1 Regler	32
6.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015	32
6.2.3 Andre afgørelser	33
6.2.4 Oversigt over seneste principafgørelser om boligstøtte	40
7 Familieydelser	41
7.1 Sagerne om familieydelser i tal	41
7.2 Udvalgte sager om familieydelser	46
7.2.1 Regler	46
7.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015	47
7.2.3 Andre afgørelser	47
7.2.4 Oversigt over seneste principafgørelser om familieydelser	51
8 Social pension	53
8.1 Sagerne om social pension i tal	53

8.2	Udvalgte sager om social pension	57
8.2.1	Regler	57
8.2.2	Principafgørelser afgjort i 2015	58
8.2.3	Andre afgørelser	58
8.2.4	Oversigt over de seneste principafgørelser om pension	64
9	International pension	65
9.1	Sagerne om international pension i tal	65
9.2	Udvalgte sager om international pension	69
9.2.1	Regler	69
9.2.2	Principafgørelser	69
9.2.3	Andre afgørelser	69
10	Lovvalg	72
10.1	Sagerne om lovvalg i tal	72
10.1.1	Regler	73
10.1.2	Kort om sagerne om lovvalg	73

Forord

Ankestyrelsen skal en gang årligt udarbejde en redegørelse om sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen i løbet af året. Redegørelsen skal indeholde statistik over de ankede sager samt årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser.

Kilde: lov om Udbetaling Danmark § 19, stk. 4.

Ankestyrelsen behandler klagesager fra Udbetaling Danmark om barseldagpenge, boligstøtte, familieydelse, lovvalg, pension, international pension, reintegrationsbistand, efterlevelshjælp, hjælp til forsørgelse af danske statsborgere i udlandet, delpension og fleksydelse.

Udbetaling Danmark har siden oktober 2012 fået overført områder, som tidligere har været varetaget af andre myndigheder. De første områder blev overført fra kommunerne i 2012 og 2013. I juni 2013 fik Udbetaling Danmark overført Pensionsstyrelsens opgaver. I maj 2015 fik Udbetaling Danmark overført yderligere tre mindre områder fra kommunerne med Ankestyrelsen som klageinstans. Det drejer sig om efterlevelshjælp, delpension og fleksydelse.

Kapitel 2 indeholder statistik over de ankede sager inden for alle ydelsesområderne. Vi har som noget nyt samlet tallene inden for hvert ydelsesområde. Det har vi gjort for at give et bedre overblik over de enkelte ydelsesområder. Disse tal findes i kapitlerne 5-10.

Redegørelserne for 2013 og 2014 indeholdt statistik over sager med kommunerne og Pensionsstyrelsen som underinstans. Tallene fra 2013 og 2014 i denne redegørelse indeholder fortsat sager med kommunerne og Pensionsstyrelsen som underinstans.

Vi har i tallene fra 2015 undladt at medtage statistik over sager, hvor Udbetaling Danmark ikke er registreret som underinstans. Der er tale om få sager, bl.a. sager om delpension og fleksydelse, som ikke var færdigbehandlet, sager, hvor kommunerne fortsat, dvs. uden hjemmel, har truffet afgørelse inden for et område, som er overgået til Udbetaling Danmark eller ældre sager, som er genoptaget.

I kapitel 3 har vi beskrevet hovedårsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Vi har også beskrevet, hvorfor vi har valgt at gøre det anderledes i 2015.

I denne redegørelse for 2015 har vi koncentreret os om de mere specifikke årsager til, at afgørelserne ikke stadfæstes, ved at beskrive udvalgte sager. Beskrivelserne findes i

kapitlerne 5-9 inden for de store ydelsesområder. Vi har forsøgt at finde eksempler, som viser generelle tendenser i sagsbehandlingen inden for de enkelte områder.

Herudover har vi i kapitel 4 beskrevet nogle generelle tendenser, som vi har set på alle ydelsesområderne. En af tendenserne drejer sig om Udbetaling Danmarks procedure for genvurdering og oversendelse af klager.

Vi har – forskelligt fra tidligere år – ført statistik over, hvor mange sager vi har udtalt kritik i. Det har vi bl.a. gjort for at vise, i hvilket omfang der laves fejl i sager, som vi stadfæster.

Herudover har vi i en periode på 4 måneder registreret, hvor mange sager vi fra Udbetaling Danmark har måttet indhente manglende akter eller yderligere oplysninger i under sagens behandling. Det har vi gjort for at vise omfanget af dette problem i tal. Et problem, som er med til at forlænge sagsbehandlingstiden for borgerne.

1 Sammenfatning

Ankestyrelsen har i 2015 modtaget færre klagesager på Udbetaling Danmarks områder end i 2014. Der har været en nedgang i antallet af indkomne sager på alle ydelsesområderne. Den samlede nedgang i antallet af sager svarer til ca. 25 procent i forhold til 2014.

Denne redegørelse er baseret på klagesager, som Ankestyrelsen har behandlet i 2015. Samlet set har vi stadfæstet ca. 8 ud af 10 behandlede sager. Antallet af klagesager udgør kun et fåtal af alle de sager, som Udbetaling Danmark har behandlet i løbet af året. Udbetaling Danmark udbetalte i 2015 ydelser til ca. 2,75 mio. ydelsesmodtagere.

Ankestyrelsen har fået til opgave at redegøre for sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark, herunder hvorfor vi ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Redegørelsens fokus er derfor, årsagerne til at vi ændrer og hjemviser Udbetaling Danmarks afgørelser og de tendenser vi ser i sagsbehandlingen.

Tendenserne er baseret på det forholdsvis lille udsnit af Udbetaling Danmarks sager, som Ankestyrelsen ser i forbindelse med klagesagsbehandlingen. Ud over de fejl, vi ser i Udbetaling Danmarks standardbreve og systembreve, har vi i sagens natur ikke belæg for at vide, hvordan sagsbehandlingen er i de mange sager, som ikke bliver påklaget til styrelsen.

De konkrete sager, vi har valgt at beskrive inden for de større ydelsesområder, viser nogle af de generelle fejl, vi ser i sagsbehandlingen. Det vil fremgå af beskrivelserne, at der navnlig er tale om fejl såsom manglende partshøring og mangelfulde begrundelser. En egentlig begrundelse for afgørelserne sker ofte først i genvurderingen. Det vil også fremgå, at årsagen til – en afgørelse ikke stadfæstes – typisk er ukendskab til det retlige grundlag for afgørelsen.

Vi henviser i øvrigt til afsnit 3.1. for en mere generel beskrivelse af årsagerne til, at afgørelser ikke stadfæstes og til afsnit 4 om de generelle tendenser i sagsbehandlingen.

2 Ankestyrelsens sager på Udbetaling Danmarks områder i tal

Kapitel 2 indeholder nogle hovedtal for Ankestyrelsens sagsbehandling i 2015.

2.1 Tilgang af sager i 2015

Ankestyrelsen modtog i 2015 i alt 3.093 sager på Udbetaling Danmarks områder med Udbetaling Danmark som underinstans. Antallet er noget lavere end i 2014, hvor vi modtog i alt 4.135 sager. Ankestyrelsen er ikke bekendt med mulige årsager til faldet i antallet af klagesager.

Tabel 1 viser udviklingen i indkomne sager siden 2013. Tallene fra 2013 og 2014 indeholder også sager med kommunerne og tidligere Pensionsstyrelsen som underinstans. Tallene fra 2015 indeholder alene sager, hvor Udbetaling Danmark er registreret som underinstans.

Tabel 1 Indkomne sager de sidste tre år

	Antal
Indkomne sager 2013	3.635
Indkomne sager 2014	4.135
Indkomne sager 2015	3.093

Tabel 2 viser antallet af indkomne sager i 2015 fordelt på ydelsesområder.

Tabel 2 Indkomne sager fordelt på ydelsesområde – 2015

	Antal	Procent
Barseldagpenge	368	12
Boligstøtte	1343	43
Familieydelse	655	21
International pension	286	9
Lovvalg	19	1
Social pension	419	14
Aktivlovens § 6	0	0
Fleksydelse	3	0
Delpension	0	0
Efterlevelseshjælp	0	0
I alt	3.093	100

2.2 Afsluttede sager i 2015

I 2015 afsluttede vi 4.596 sager, hvoraf 3.933 sager blev realitetsbehandlet og 663 sager blev afsluttet uden realitetsbehandling. Dette fremgår af tabel 3. Til sammenligning afsluttede vi i 2014 i alt 4.096 sager på Udbetaling Danmarks områder. Sager afsluttet uden realitetsbehandling registreres som afvist eller bortfaldet. Se nærmere om årsagerne til at sager ikke realitetsbehandles under pkt. 2.2.1.

I 2015 blev 663 sager registreret som afvist eller bortfaldet.

Tabel 3 Afsluttede sager de seneste tre år

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	1.611	74	557	26	2.168	100
Afsluttede sager 2014	3.249	80	847	20	4.096	100
Afsluttede sager 2015	3.933	86	663	14	4.596	100

Tabel 4 viser alle afsluttede sager i 2015 fordelt på sagsområder. Det fremgår af tabellen, at omkring 14 procent af sagerne registreres som afvist eller bortfaldet. Boligstøtte-området og familieydelsesområdet ligger over gennemsnittet. Som nævnt nedenfor under pkt. 2.2.1, er de fleste sager registreret som afvist, fordi borgeren har klaget for sent. Vi kender ikke mulige årsager til, at der er forholdsvis mange, som klager for sent inden for disse områder. Vi har ikke i 2015 afsluttet sager om efterlevelshjælp og delpension, hvor Udbetaling Danmark er registreret som underinstans. Sagsområderne er derfor ikke med i opgørelsen i tabel 4.

Tabel 4 Afsluttede sager fordelt på sagsområde – 2015

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Barseldagpenge	703	91	67	9	770	17
Boligstøtte	1401	83	294	17	1695	37
Familieydelse	703	80	174	20	877	19
International pension	388	87	57	13	445	10
Lovvalg	35	95	2	5	37	1
Social pension	703	91	67	9	770	17
Aktivlovens § 6	0	0	1	100	1	0
Fleksydelse	0	0	1	100	1	0
I alt	3.933	86	663	14	4.596	100

2.2.1 Sager afsluttet uden realitetsbehandling

Når en sag registreres som afvist eller bortfaldet, er det fordi sagen lukkes uden realitetsbehandling.

Størstedelen af sagerne, som ikke realitetsbehandles, bliver afvist, fordi borgeren har klaget for sent.

Der er dog også andre årsager til, at sagerne lukkes uden realitetsbehandling.

I nogle sager har Ankestyrelsen dispenseret fra fristoverskridelsen. I andre sager har Ankestyrelsen – forskelligt fra Udbetaling Danmark – vurderet, at borgeren ikke har klaget for sent. I begge tilfælde sendes sagen til Udbetaling Danmark, som skal genvurdere afgørelsen.

Når en borger klager direkte til Ankestyrelsen, sender Ankestyrelsen også sagen til Udbetaling Danmark, som skal genvurdere afgørelsen.

I alle tilfælde, hvor en sag sendes til Udbetaling Danmark med henblik på genvurdering, lukkes sagen uden realitetsbehandling. Der oprettes en ny sag, hvis Ankestyrelsen modtager sagen igen efter genvurderingen.

Der er også flere sager, hvor Udbetaling Danmark af egen drift har genoptaget sagen og truffet en ny afgørelse. Dette sker, selv om sagen er genvurderet og oversendt til Ankestyrelsen. Udbetaling Danmarks nye afgørelse giver borgeren medhold, og borgeren trækker sin klage tilbage. I disse tilfælde registreres sagerne som bortfaldet.

Vi har bl.a. set eksempler på, at Udbetaling Danmark har genoptaget sager, fordi Ankestyrelsen har bedt Udbetaling Danmark om at oversende manglende sagsakter i sagerne. Udbetaling Danmark har i sagerne skrevet, at de som følge af Ankestyrelsens anmodning om manglende akter i sagen er blevet opmærksomme på, at der er begået fejl i sagsbehandlingen.

2.3 Realitetsbehandlede sager i 2015

2.3.1 Udfaldet af realitetsbehandlede sager fordelt på sagsområder

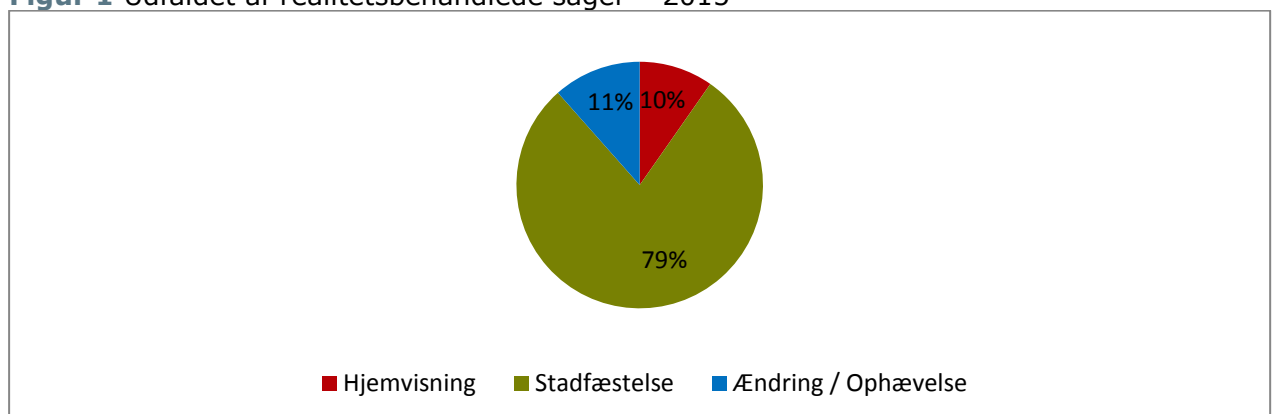
Tabel 5 viser antallet af realitetsbehandlede sager fordelt på sagsområder. Tabellen viser, hvor mange sager der er stadfæstet, hjemvist eller ændret inden for hvert område og samlet set.

Ankestyrelsen har samlet set stadfæstet 79 procent af sagerne. Stadfæstelsesprocenten ligger mellem 65 og 89 procent. Vi har stadfæstet flest sager om lovvalg, og vi har stadfæstet færrest sager på pensionsområdet. Pensionsområdet er også det område, hvor vi har ændret flest sager. Her har vi ændret 158 sager ud af 703 realitetsbehandlede sager.

Tabel 5 Udfaldet af realitetsbehandlede sager fordelt på sagsområder

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Barselsdagpenge	525	75	87	12	91	13	703	100
Boligstøtte	1.185	85	124	9	92	7	1.401	100
Familieydelse	594	84	21	3	88	13	703	100
International pension	306	79	58	15	24	6	388	100
Lovvalg	31	89	3	9	1	3	35	100
Social pension	456	65	89	13	158	22	703	100
Aktivlovens § 6	-	0	-	0	-	0	-	0
Fleksydelse	-	0	-	0	-	0	-	0
I alt	3.097	79	382	10	454	11	3.933	100

Figur 1 Udfaldet af realitetsbehandlede sager – 2015

2.3.2 Kritik og bemærkninger i realitetsbehandlede sager

Vi har i 2015 registreret, om vi har kritiseret Udbetaling Danmarks sagsbehandling eller om vi har bemærket, at der har været fejl i sagsbehandlingen.

Fejl, der giver anledning til kritik, er typisk de grove sagsbehandlingsfejl, såsom manglende partshøring eller en mangelfuld begrundelse. Fejl, der giver anledning til bemærkninger, er typisk mindre grove fejl, så som en kort overskridelse af genvurderingsfristen. Vi er først i januar 2016 begyndt at registrere, hvilke fejl der har været tale om.

I de følgende tabeller har vi lagt antallet af sager sammen, hvor der er givet kritik og bemærkninger. Den nærmere opdeling af graden af kritik og fordelt på sagsudfald findes i kapitlerne 5-10 om de enkelte ydelsesområder.

Tabel 6 Kritik og bemærkninger i realitetsbehandlede sager fordelt på område

	Kritik/bem	Procent	Ingen kritik	Procent	Afgørelser i alt	Procent
Barselsdagpenge	191	27	512	73	703	100
Boligstøtte	721	52	680	49	1401	100
Familieydelse	137	20	566	81	703	100
International pension	100	26	288	74	388	100
Lovvalg	-	0	35	100	35	100
Social pension	236	34	463	66	703	100
I alt	1385	35	2544	65	3933	100

Det fremgår af tabel 6, at vi har haft bemærkninger til sagsbehandlingen i over halvdelen af de realitetsbehandlede sager om boligstøtte. Vi har ikke udtalt kritik i sager om lovvalg.

Tabel 7 Kritik og bemærkninger i stadfæstede afgørelser fordelt på område

	Kritik/bem	Procent	Ingen kritik	Procent	Afgørelser i alt	Procent
Barselsdagpenge	121	23	404	77	525	100
Boligstøtte	624	53	561	47	1185	100
Familieydelse	101	17	493	83	594	100
International pension	53	17	253	83	306	100
Lovvalg	-	0	31	100	31	100
Social pension	161	35	295	65	456	100
I alt	1060	34	2037	66	3097	100

Tabel 7 viser, hvor mange sager vi har udtalt kritik i, selv om vi har stadfæstet afgørelsen.

Registrering af formelle fejl i 2016

I 2016 er vi begyndt at registrere formelle fejl i sagsbehandlingen mere specifikt. På alle realitetsbehandlede sager, registrerer vi, om der er givet kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen. Vi registrerer også, hvilken type fejl der er tale om. Resultaterne ser vi dog først i næste års redegørelse.

Vi registrerer følgende:

- **KRITIK INGEN**
(Når der ikke er givet kritik og når der ikke foreligger formelle fejl i ændringer.)
- **KRITIK BEGRUNDELSE**
(Manglende eller mangelfuld begrundelse. Både i forhold til den første afgørelse, men også hvis der ikke er svaret på væsentlige klagepunkter i genvurderingen.)
- **KRITIK GENVURDERING**
(Når genvurderingsfristen ikke er overholdt eller hvis der ikke er oplyst om, hvornår sagen kan forventes afsluttet efter, der er klaget.)
- **KRITIK KLAGEVEJLEDNING**
(Når der ikke er givet klagevejledning eller vejledningen er mangelfuld.)
- **KRITIK OFFICIALPRINCIPPET**
(Når der mangler væsentlige oplysninger i sagen. Registreres altid på hjemvisninger.)
- **KRITIK PARTSHØRING** (Manglende/mangelfuld partshøring.)
- **KRITIK VEJLEDNINGSPILIGT**
(Udbetaling Danmarks eller kommunens manglende/mangelfulde vejledning. Eks. hvis afgørelsen ændres, fordi borgeren skal stilles, som om korrekt vejledning var givet.)
- **KRITIK ANDET**
(F.eks. afgørelsen er ikke meddelt, manglende aktindsigt, manglende iagttagelse af andre formelle regler – eksempelvis retssikkerhedslovens regler om oversendelse af klager, uberettiget behandling af personoplysninger eller andre formelle mangler, som ikke falder ind under fejlene ovenfor.)

2.3.3 Sager om ydelser til enlige

Vi har siden januar 2013 registreret sager om ydelser til enlige. Vi registrerer, om sagen drejer sig om afslag på bevilling, ophør eller tilbagebetaling af ydelsen. Afgørelser om tilbagebetaling, som ofte også indeholder en afgørelse om ophør af ydelsen, er alene registreret som en tilbagebetalings sag.

Sagerne om pension og international pension registreres ikke på samme måde som sagerne på familieydelsesområdet. Sagerne om pension og international pension registreres kun som en enlig-sag, hvis klagesagen handler om pensionisten er enlig eller samlevende. Alle sager om ydelser til enlige på familieydelsesområdet registreres som enlig-sager.

I de følgende tabeller fremgår antallet af sager fordelt på område og sagsudfald. Tallene fordelt på sagstype og sagsudfald findes i kapitlerne 5-10 om de enkelte ydelsesområder. Tallene fra 2013 og 2014 indeholder også sager, hvor kommunerne eller tidligere Pensionsstyrelsen har afgjort sagen i første instans. Tallene fra 2015 er alene sager med Udbetaling Danmark som underinstans.

Tabel 8 Udvikling i afgjorte sager om ydelser til enlige

	Antal
Afgjorte sager i 2013	217
Afgjorte sager i 2014	516
Afgjorte sager i 2015	360

Tabel 8 viser, at der blev afgjort flest sager om ydelser til enlige i 2014. I 2014 afgjorde vi 156 sager mere end i 2015. Det svarer til en sagsnedgang på ca. 30 procent i forhold til 2014.

Tabel 9 Sager om ydelser til enlige afgjort i 2015

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Familieydelse	183	82	3	1	37	17	223	100
International pension	8	50	6	38	2	13	16	100
Social pension	65	54	8	7	48	40	121	100
I alt	256	71	17	5	87	25	360	100

Tabel 9 sammenholdt med tabel 10 og 11 viser, at den samlede stadfæstelsesprocent er højere i 2015 end i 2014 og 2013. Stadfæstelsesprocenten på familieydelsesområdet er højere end på pensionsområdet.

Tabel 10 Sager om ydelser til enlige afgjort i 2014

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Familieydelse	256	70	46	12	66	18	368	100
International pension	10	45	7	32	5	23	22	100
Social pension	40	32	43	34	43	34	126	100
I alt	306	59	96	19	114	22	516	100

Tabel 10 viser, at der i 2014 – ligesom i 2015 – blev stadfæstet flere sager på familieydelsesområdet.

Tabel 11 Sager om ydelser til enlige afgjort i 2013

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Familieydelse	49	36	24	18	63	46	136	100
International pension	25	89	1	4	2	7	28	100
Social pension	16	30	17	32	20	38	53	100
I alt	90	42	42	19	85	39	217	100

2.3.4 Manglende akter forlænger sagsbehandlingstiden

Ankestyrelsen har i en periode på 4 måneder (1. maj til 1. september 2015) registreret, hvor mange sager vi har indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger i under sagens behandling.

Når der mangler akter i sagerne, bliver sagsbehandlingstiden længere. Det tager tid at indhente akterne fra Udbetaling Danmark, og det tager tid, når sagsbehandlerne skal sætte sig ind i sagen flere gange, før sagen kan afgøres.

Udbetaling Danmark oversender ikke altid alle akter i sagen, når vi modtager en klage. Vi bliver derfor nødt til at bede Udbetaling Danmark om at oversende de manglende akter.

Der er også sager, hvor Udbetaling Danmark ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt. I sager, hvor vi ved mindre omfattende oplysningsskridt kan oplyse sagen, indhenter vi selv de nødvendige akter fra borgeren eller andre.

Det fremgår af tabel 12, at vi i alt afgjorde 1.496 sager i perioden fra den 1. maj til den 1. september 2015. Ud af disse sager måtte vi indhente manglende akter eller yderligere oplysninger i 280 sager. Det er ca. hver 5. sag.

Tabel 12 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Indhentede dokumenter		Antal sager
	Ja	Nej	i alt
Barselsdagpenge	54	233	287
Boligstøtte	99	334	433
Familieydelse	33	241	274
International pension	24	168	192
Lovvalg	-	3	3
Social pension	70	237	307
I alt	280	1.216	1.496

Opgørelsen indeholder ikke sager, hvor vores journalmedarbejdere har måttet bede om de mest relevante akter, såsom afgørelse, klage og genvurdering. Disse akter sørger vores journalmedarbejdere for at bede om, hvis de mangler i sagerne.

Vi har tidligere nævnt, at Udbetaling Danmark har genoptaget en række sager, når vi har bedt om manglende akter. Disse sager er registreret som bortfaldet og tæller derfor ikke med i denne opgørelse.

3 Årsager til, at afgørelser ikke stadfæstes

I Udbetaling Danmark-loven har Ankestyrelsen fået til opgave at redegøre for årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser.

I redegørelserne for 2013 og 2014 lavede vi statistik over årsagerne. Gennemgangen af sagerne viste, at der er tre hovedårsager til, at en afgørelse enten ændres eller hjemvises.

Vi har derfor ikke lavet statistik over årsagerne i 2015, men har i stedet belyst årsagerne nærmere ved at beskrive udvalgte sager. Beskrivelserne findes i kapitlerne 5-9.

3.1 Hovedårsagerne

Årsagen til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser, er typisk, at Udbetaling Danmark ikke har kendt til det retlige grundlag for afgørelsen.

Tallene i redegørelserne for 2013 og 2014 viste, at der er tre hovedårsager til, at en afgørelse enten ændres eller hjemvises. Alle tre årsager bunder i uvidenhed om det retlige grundlag for afgørelsen.

Uvidenhed om det retlige grundlag for afgørelsen

1. ukendskab til den relevante retsregel
2. ukendskab til den generelle fortolkning af reglen (praksis)
3. en misforståelse i forhold til reglens anvendelighed i det konkrete tilfælde

Når en sag ændres eller hjemvises som følge af uvidenhed om det retlige grundlag for afgørelsen, er der tale om en såkaldt materiel mangel.

Ud over materielle mangler kan der også være tale om, at der er sket formelle fejl i sagsbehandlingen. Eksempelvis manglende partshøring eller en mangelfuld begrundelse.

Ankestyrelsen kan dog typisk rette op på formelle mangler. Det er derfor få sager, hvor det alene er formelle fejl, der er årsagen til, at en afgørelse ændres eller hjemvises.

Vi hjemviser eksempelvis kun sager som følge af en mangelfuld begrundelse, hvis der slet ikke er en begrundelse for afgørelsen eller for væsentlige dele af afgørelsen, og vi ikke – ud fra sagens oplysninger – kan rette op på fejlen ved at begrunde afgørelsen bedre.

Tallene i redegørelserne for 2013 og 2014 viste også, at en del sager blev ændret eller hjemvist på grund af et mangelfuldt oplysningsgrundlag, begrundelsesmangler eller vejledningsfejl. De såkaldte formelle fejl.

Selv om der er sket formelle fejl under en sags behandling, vil hovedårsagen – til at sagen ændres eller hjemvises – stort set altid være uvidenhed om det retlige grundlag for afgørelsen.

Vi registrerede for eksempel, at alle hjemviste sager manglede oplysninger. Manglende oplysninger karakteriseres som en formel fejl. Det vil dog være uvidenhed om det retlige grundlag, der er den egentlige årsag til, at der mangler oplysninger i sagen. Netop fordi Udbetaling Danmark ikke har været klar over, hvilke oplysninger der var væsentlige at indhente for at kunne træffe en materielt korrekt afgørelse.

Udvalgte konkrete sager

Tallene i redegørelserne for 2013 og 2014 siger ikke noget om de mere specifikke årsager til, at en afgørelse ændres eller hjemvises. De mere specifikke årsager afhænger af de konkrete omstændigheder i sagerne og de regler, der finder anvendelse i det konkrete tilfælde.

Vi har derfor i denne redegørelse koncentreret os om at belyse de mere specifikke årsager ved at beskrive konkrete eksempler inden for de store ydelsesområder.

Vi har forsøgt at udvælge eksempler på misforståelser og fejl, som vi har set flere gange i sagsbehandlingen og som derfor kan siges at være udtryk for noget mere generelt.

Vi har også valgt at beskrive sager, hvor vi har stadfæstet afgørelserne, men hvor vi enten har givet kritik eller ændret begrundelsen for afgørelsen. Sagerne belyser, den type fejl vi ser, selv om vi har stadfæstet afgørelsen.

Eksemplerne findes i kapitel 5-9 om de enkelte ydelsesområder.

4 Generelle tendenser i sagsbehandlingen

Det fremgår af forarbejderne til Udbetaling Danmark-lovens § 19, stk. 4, at Ankestyrelsens redegørelse skal indeholde en beskrivelse af de tendenser mv., der tegner sig på baggrund af den gennemgåede sagsbehandling. Dette har vi forsøgt at gøre ved at beskrive nogle udvalgte sager under de enkelte ydelsesområder. Vi har så vidt muligt forsøgt at finde eksempler, som viser generelle tendenser i sagsbehandlingen inden for de enkelte områder.

I dette kapitel har vi beskrevet nogle af de tendenser, vi ser på alle områderne. En tendens, som vi ser med stor alvor på, er Udbetaling Danmarks procedure for genvurdering og oversendelse af klager (afsnit 4.1). Vi ser fortsat flere af de tendenser, som vi beskrev i redegørelsen for 2014. Herudover har der i 2015 været en generel tendens med manglende datoer på borgernes henvendelser. Dette skulle være løst i begyndelsen af 2016 (afsnit 4.2).

4.1 Udbetaling Danmark oversender ikke alle klager

Lige siden vi begyndte at modtage sager fra Udbetaling Danmark, har vi set eksempler på, at Udbetaling Danmark ikke sender klagerne videre til Ankestyrelsen i overensstemmelse med reglerne i retssikkerhedsloven.

Udbetaling Danmark synes at have fastlagt en procedure, når en borger klager, hvor Udbetaling Danmark ringer eller skriver til borgeren for at forklare afgørelsen nærmere. Borgeren bliver så bedt om at vende tilbage eller klage på ny, hvis borgeren vil fastholde klagen. Denne fremgangsmåde er ikke i overensstemmelse med reglerne.

Vi har også set flere eksempler på, at Udbetaling Danmark ikke opfatter en klar klage som en klage. Vi har fået telefoniske henvendelser fra borgere, som har udtrykt, at de har svært ved at få deres sag sendt videre til Ankestyrelsen. Vi har også set sager, hvor borgere kan have klaget op til flere gange, før sagen genvurderes og sendes til Ankestyrelsen.

Endelig er vi blevet opmærksomme på, at der tilsyneladende er en praksis i Udbetaling Danmark, hvor borgere i forbindelse med en klage bliver vejledt om Ankestyrelsens praksis og i den forbindelse gjort opmærksom på, om det kan betale sig at klage.

Vi er i 2015 blevet opmærksomme på, at procedurerne tilsyneladende er systematiske og derfor mere alvorlige end, hvis der var tale om enkelte eksempler. Vi har tidligere drøftet procedurerne med Udbetaling Danmark, og er i 2015 begyndt i enkelte tilfælde at kritisere Udbetaling Danmarks sagsbehandling i konkrete sager. Vi har beskrevet tre

eksempler, som belyser problemet. Eksempel 4 i afsnit 6.2.3 om boligstøtte , eksempel 3 i afsnit 8.2.3 om social pension og eksempel 2 i afsnit 9.2.3 om international pension.

Til trods for at reglerne synes klare, og til trods for at vi har drøftet procedurerne med Udbetaling Danmark, ser vi fortsat, at Udbetaling Danmark ikke oversender klager i overensstemmelse med reglerne i retssikkerhedsloven. Vi har set problemet inden for alle ydelsesområder mere eller mindre systematisk, og vi har derfor besluttet at lave en principafgørelse for at belyse reglerne nærmere. Principafgørelsen er ikke behandlet færdig og derfor ikke offentliggjort endnu.

På pensionsområdet har vi set eksempler på, at Udbetaling Danmark har beklaget proceduren. Det er derfor vores indtryk, at denne ikke længere følges systematisk på pensionsområdet. Et sådant eksempel er medtaget ved eksempel 3 i afsnit 8.2.3 om social pension.

Ifølge retssikkerhedslovens § 66, stk. 1, er der pligt til at genvurdere sagen, når en klage modtages. Hvis Udbetaling Danmark ikke kan give klageren medhold, skal klagen med begrundelse for afgørelsen og genvurderingen sendes videre til Ankestyrelsen, jf. lovens § 66, stk. 2, og retssikkerhedsbekendtgørelsens § 13, stk. 3.

Hvis Udbetaling Danmark giver klageren delvist medhold, skal Udbetaling Danmark træffe en ny afgørelse og klageren skal inden 4 uger meddele om klagen fastholdes, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 1 og 2.

Retssikkerhedsloven (senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 1052 af 8. september 2015)

Pligt til at genvurdere sagen

§ 66. Inden en klage behandles, skal den myndighed, som har truffet afgørelsen, vurdere, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold. Derfor skal en klage først afleveres til den myndighed, som har truffet afgørelsen. ...

Stk. 2. Kan myndigheden ikke give klageren medhold, sendes klagen med begrundelse for afgørelsen og genvurderingen videre til klageinstansen. ...

Retssikkerhedsbekendtgørelsen (senest offentliggjort ved bekendtgørelse nr. 1128 af 24. september 2015)

§ 13. Hvis myndigheden efter genvurderingen giver klageren fuldt ud eller delvist medhold, sendes en ny afgørelse inden 4 uger efter, at klagen er modtaget.

Stk. 2. Hvis myndigheden kun delvist kan give klageren medhold, skal klageren inden 4 uger meddele, om klagen fastholdes. Hvis klageren fastholder klagen, sendes denne inden 14 dage efter modtagelsen til Ankestyrelsen med genvurderingen. ...

Stk. 3. Hvis myndigheden vurderer, at afgørelsen ikke skal ændres, sendes genvurderingen til Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klagen er modtaget. Myndigheden sender samtidig genvurderingen til klageren. ...

4.2 Andre generelle tendenser

Vi ser fortsat flere af de tendenser, som vi beskrev i redegørelsen for 2014. Dette fremgår af eksemplerne beskrevet i kapitlerne 5-9 om de enkelte ydelsesområder.

Vi ser fortsat, at Udbetaling Danmark i et vist omfang anvender standardtekst i afgørelserne, hvor de konkrete forhold, der er tillagt vægt, ikke fremgår. Det kan også fortsat være vanskeligt at gennemskue beregninger og periodeopgørelser i afgørelserne.

Udbetaling Danmark har fortsat problemer med at lave korrekte henvisninger til retsregler, hvis retsreglerne overhovedet er nævnt i afgørelserne. Det er fortsat et problem, at Udbetaling Danmark ikke besvarer borgerens relevante anbringender i begrundelsen eller genvurderingen. Udbetaling Danmark har også fortsat problemer med at opfylde notatpligten. Vi henviser i det hele til redegørelsen for 2014.

Herudover er det også et generelt problem, at Udbetaling Danmark ikke oversender alle akter i sagerne. Navnlig i sager om international pension er det alene udvalgte akter, der sendes til Ankestyrelsen. Udbetaling Danmark har adgang til forskellige systemer, som de indhenter oplysninger fra. Disse oplysninger skal sendes til Ankestyrelsen i forbindelse med en klage. Udbetaling Danmark skal også oversende tidligere udbetalingsmeddelelser. Vi henviser i øvrigt til afsnit 2.3.4 om manglende akter i sagerne.

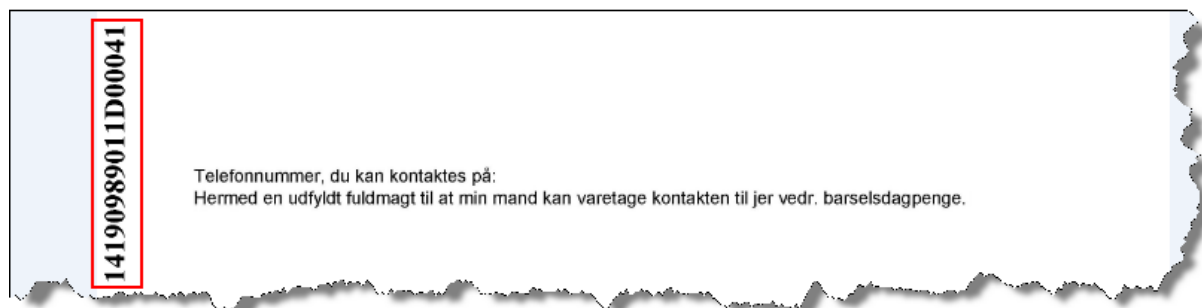
I 2015 oplevede vi også et problem med manglende datoer for modtagelse af borgernes henvendelser. Der var alene påført et løbenummer, som eksemplerne nedenfor viser. Man skulle ud fra løbenummeret kunne fastlægge datoen for modtagelsen ved hjælp af et skema, hvor man dog skulle tage højde for skudår.

Vi har ikke taget stilling til, om man – ud fra løbenummeret og Udbetaling Danmarks journalsystem – med tilstrækkelig sikkerhed kunne konstatere, hvornår en henvendelse var modtaget.

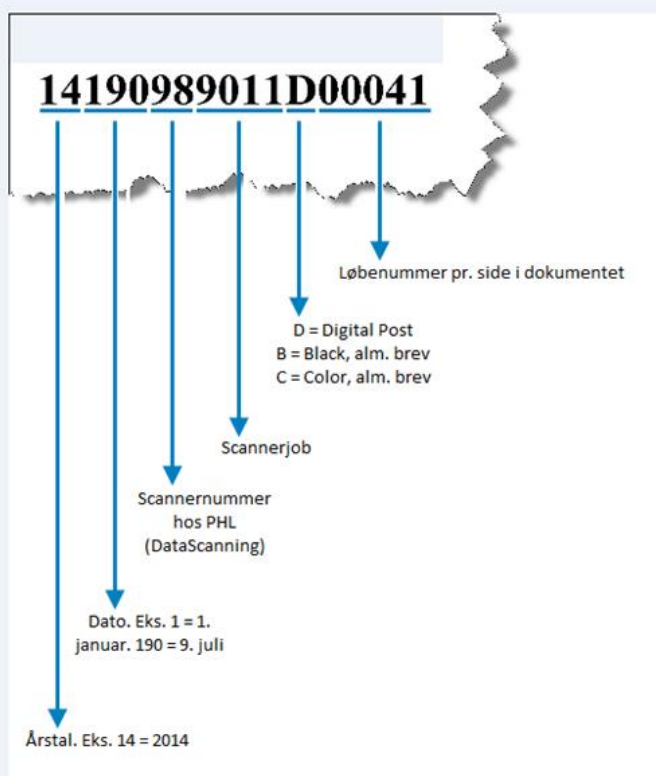
Vi har gjort Udbetaling Danmark opmærksom på, at det er en forudsætning for vores sagsbehandling og vores funktion som kontrolmyndighed, at vi umiddelbart kan identificere, hvilken dato en henvendelse er modtaget. Ligesom det er en forudsætning for borgere, som får aktindsigt i sin sag, at de umiddelbart kan identificere, hvornår en given henvendelse er modtaget.

På baggrund af vores henvendelse indførte Udbetaling Danmark omkring årsskiftet 2015-2016 en læsbar datostempling af indgående post.

Eksempel:

Eksempel:

5 Barselsdagpenge

5.1 Sagerne om barselsdagpenge i tal

Tabel 13 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2013	176
Indkomne sager 2014	462
Indkomne sager 2015	368

Det fremgår af tabel 13, at udviklingen i antallet af indkomne sager har været noget svingende. I 2013 modtog vi 176 sager mod 462 sager året efter, som så faldt til 368 sager i 2015.

Tabel 14 Udvikling i afsluttede sager

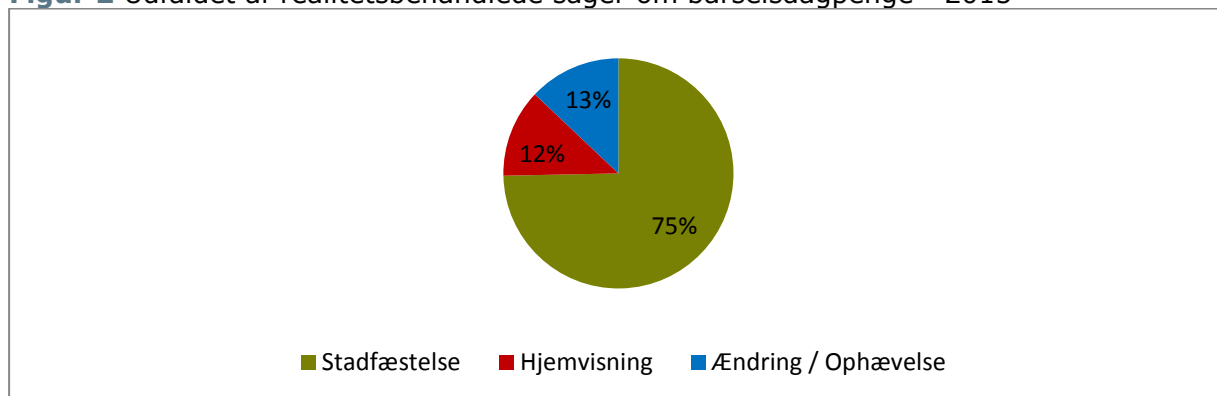
	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	189	90	22	10	211	100
Afsluttede sager 2014	83	65	46	35	129	100
Afsluttede sager 2015	703	91	67	9	770	100

Det fremgår af tabel 14, at vi realitetsbehandlede væsentligt flere sager i 2015 end de to foregående år. Der havde ophobet sig en sagspukkel, som blev nedbragt i 2015.

Tabel 15 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2013	156	83	19	10	14	7	189	100
2014	46	55	19	23	18	22	83	100
2015	525	75	87	12	91	13	703	100

Af tabel 15 fremgår udfaldet af realitetsbehandlede sager afgjort de seneste tre år. Det fremgår, at vi i 2013 stadfæstede 83 procent af Udbetaling Danmarks afgørelser. I 2014 stadfæstede vi kun afgørelserne i 55 procent af sagerne og i 2015 steg tallet til 75 procent.

Figur 2 Udfaldet af realitetsbehandlede sager om barselsdagpenge - 2015**Tabel 16** Kritik og bemærkninger i sager om barselsdagpenge

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
Ingen kritik	404	79	49	10	60	11	512	100
Kritik	66	57	24	21	24	22	115	100
Bemærkninger	55	72	14	18	7	10	76	100
I alt	525	75	87	12	91	13	703	100

Det fremgår af tabel 16, at vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i 121 ud af 525 stadfæstede afgørelser. Det svarer til 23 procent af de stadfæstede sager.

Tabel 17 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja	Nej	I alt
Indhentet akter	54	233	287

Det fremgår af tabel 17, at vi i perioden maj til september 2015 i alt afgjorde 287 sager. Vi indhentede manglende akter eller yderligere oplysninger i 54 af sagerne. Det svarer til ca. 19 procent.

5.2 Udvalgte sager om barselsdagpenge

Ankestyrelsen har offentliggjort fire principafgørelser om barselsdagpenge i 2015. Sagerne er beskrevet nedenfor i afsnit 5.2.2. Vi har udvalgt tre sager om tilbagebetaling, som vi har beskrevet nedenfor i afsnit 5.2.3.

5.2.1 Regler

Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel - senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 571 af 29. april 2015.

Bekendtgørelse om ret til barseldagpenge - nr. 1109 af 26. november 2012 med senere ændringer.

Vejledning om ret til orlov og dagpenge ved barsel - nr. 9469 af 1. juli 2006.

Herudover benyttes Europa-Parlamentets og Rådets forordninger (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004.

Danmark har desuden indgået konventioner om social sikring med en række lande.

Vejledning af april 1997 om EF-regler om social sikring Hæfte 3 - Dagpenge ved sygdom eller fødsel - nr. 19109 af 30. april 1997.

5.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015

Alvorligt syge børn (principafgørelse 23-15)

Ankestyrelsen har i principafgørelse 23-15 offentliggjort tre principielle sager om barselsdagpenge til forældre med alvorligt syge børn. Sagerne præciserer praksis om forældres ret til barselsdagpenge under plejeophold i hjemmet.

Sagerne vedrører fortolkningen af barselslovens § 26, stk. 2, 2. pkt.

"Ret til dagpenge ved pasning af alvorligt syge børn

§ 26. Forældre med alvorligt syge børn under 18 år har ret til dagpenge fra Udbetaling Danmark, hvis de i forbindelse med barnets sygdom helt eller delvis opgiver lønarbejde eller personligt arbejde i selvstændig virksomhed.

Stk. 2. Det er en betingelse, at barnets sygdom skønnes at medføre behov for ophold på hospital eller lignende institution i 12 dage eller mere. Behandling eller pleje i hjemmet kan sidestilles med ophold på hospital, hvis barnets behov i forbindelse med sygdommen taler for det. ..."

I sag nr. 1 blev Udbetaling Danmarks afgørelse ændret, fordi Udbetaling Danmark havde fortolket reglen forkert. Udbetaling Danmark mente, at ophold i hjemmet skulle svare til hospitalsophold. Det er ikke sådan, bestemmelsen skal forstås.

I sagen fremgik det af de lægelige oplysninger, at barnets skinnedebsbrud krævede behandling med gipsskinne og roligt regime i 5 uger, hvor det ikke var muligt for barnet at komme i daginstitution.

Udbetaling Danmark mente ikke, at barnets sygdom i en sådan situation gav ret til barseldagpenge.

Det fremgår af Udbetaling Danmarks afgørelse, at det er et krav efter bestemmelsen, at barnet skal være under behandling, der kan sidestilles med ophold på hospital.

§ 26, stk. 2, 2. pkt., kræver ikke, at perioder med behandling eller pleje i hjemmet skal kunne sidestilles med ophold på hospital. Bestemmelsen betyder, at perioder på 12 dage eller mere med behandling eller pleje i hjemmet kan give ret til dagpenge. Det er dog en yderligere betingelse ved ophold i hjemmet, at barnets behov i forbindelse med sygdommen kræver, at forælderen opholder sig i hjemmet sammen med barnet.

I sag nr. 2 blev Udbetaling Danmarks afgørelse hjemvist, fordi Udbetaling Danmark også i den sag havde fortolket reglen forkert og fordi der manglede oplysninger i sagen.

Udbetaling Danmark havde givet afslag på barseldagpenge, fordi barnet ikke havde været indlagt. Afgørelsen var forkert, fordi der også kan være ret til barseldagpenge, selv om der alene er tale om perioder med sygdom i hjemmet.

Udbetaling Danmark havde i begrundelsen for afgørelsen ikke oplyst, hvilke konkrete forhold Udbetaling Danmark havde lagt vægt på. I genvurderingen havde Udbetaling Danmark lagt vægt på et konkret forhold i borgerens sag.

Følgende er begrundelsen for Udbetaling Danmarks afgørelse:

”Du kan ikke få dagpenge, fordi der ikke i forbindelse med barnets sygdom har været tale om indlæggelse på hospital eller en behandling, der kan sidestilles hermed.

For at få dagpenge, når du har haft fravær med et alvorligt sygt barn, skal barnet have været indlagt på hospital eller have været under en behandling, der kan sidestilles hermed.”

Følgende fremgår af genvurderingen:

”I afgørelsen har vi lagt særligt vægt på, at du har oplyst at dit barn ikke har været indlagt.”

I sag nr. 3 blev Udbetaling Danmarks afgørelse stadfæstet.

5-ugers frist ved graviditetsbetinget fravær (principafgørelse 72-15)

Ankestyrelsen har i principafgørelse 72-15 offentliggjort en sag om refusion af barselsdagpenge i forbindelse med graviditetsbetinget fravær.

Udbetaling Danmarks afgørelse blev ændret, fordi Udbetaling Danmark havde fortolket reglerne forkert.

Udbetaling Danmark havde fortolket barselsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, sådan, at arbejdsgivere mistede deres ret til refusion, hvis fristen på 5 uger var overskredet. Udbetaling Danmark tillagde fristoverskridelsen en konsekvens, selv om der ikke fremgår nogen konsekvens af loven eller bekendtgørelsen.

Principafgørelsen viste sig at få stor betydning, fordi Udbetaling Danmark havde afgjort et større antal sager på baggrund af den forkerte fortolkning af reglerne.

Sagen drejer sig om barselsbekendtgørelsens § 15, stk. 1.

“§ 15. Arbejdsgiveren skal anmelde lønmodtagerens fravær på grund af graviditet før 4 uger før forventet fødsel til Udbetaling Danmark senest 5 uger efter første fraværsdag. Anmeldelse skal ske via Nemrefusion. ...”

Udbetaling Danmarks praksis betød, at der alene blev ydet refusion fra det tidspunkt, hvor fraværet var blevet anmeldt, hvis arbejdsgiveren ikke havde anmeldt fraværet inden for 5 uger efter første fraværsdag. Der blev således givet afslag på refusion for perioden frem til anmeldelsen.

Reglerne om refusion af barselsdagpenge ved graviditetsbetinget fravær blev ændret ved lov nr. 326 af 11. april 2012. De hidtil gældende regler henviste til sygedagpengelovens regler. Af sygedagpengelovens regler fremgik, at der alene kunne ydes refusion fra det tidspunkt, hvor sygefraværet blev anmeldt, hvis fraværet var anmeldt for sent. Ved lovændringen blev der ikke lavet en tilsvarende regel om konsekvensen af overskridelse af 5-ugers fristen.

Under sagens behandling anmodede Ankestyrelsen om en udtalelse fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Følgende fremgår af udtalelsen:

“Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering kan oplyse, at ved lovændringen af § 13, nr. 9, som skete ved L 326 af 11. april 2012, blev § 39, stk.3 ændret. Der blev i den forbindelse ikke fastsat nogen bestemmelse om konsekvens ved overskridelse af anmeldelsesfristen. Derfor er der ikke fastsat regler herom i bekendtgørelsen, men alene krav om anmeldelse og tilstrækkelig dokumentation.

Der er derfor efter styrelsens opfattelse ingen konsekvens ved manglende anmeldelse inden for 5 uger, selvom der ved lov er fastsat en frist.”

Med principafgørelsen underkendte Ankestyrelsen således den hidtidige praksis. Det betød, at Udbetaling Danmark og Ankestyrelsen skulle vurdere, om der var sager som skulle genoptages.

Ankestyrelsen havde under behandlingen af den principielle sag så vidt muligt undladt at træffe afgørelse i sager om den omhandlende problemstilling, men måtte dog genoptage 3 sager som følge af den ændrede praksis.

De ca. 56 sager, som afventede den principielle afgørelse, blev afgjort i månederne efter sagen var afgjort på et principielt ankemøde. Principafgørelsen betød at alle sagerne enten blev ændret eller hjemvist.

Kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning (principafgørelse 95-15)

Ankestyrelsen har i principafgørelse 95-15 offentliggjort tre principielle sager om betydningen af kommunernes mangelfulde vejledning eller bistand.

Alle afgørelserne blev ændret, fordi Udbetaling Danmark tilsyneladende ikke kendte til betydningen af reglerne i Udbetaling Danmark-loven om kommunernes vejledningspligt og pligt til at yde bistand. Reglerne betyder bl.a., at en borger som har fået forkert eller utilstrækkelig vejledning af kommunen – efter omstændighederne – skal stilles, som om han/hun havde fået korrekt vejledning i kommunen og havde fulgt denne vejledning. Det vil sige, at princippet om realudligning også gælder, når en kommune ikke har givet tilstrækkelig vejledning eller bistand.

Udbetaling Danmarks manglende kendskab til reglerne, havde vist sig at være et generelt problem. Vi valgte derfor at lave en principafgørelse om reglerne for at belyse reglerne.

Afgørelserne viser, at Udbetaling Danmark ikke var klar over, at det kan have afgørende betydning, hvad kommunen har eller ikke har vejledt borgerne om. Udbetaling Danmark er derfor som udgangspunkt forpligtet til at undersøge sagen nærmere, når en borger oplyser, at borgeren har været i kontakt med kommunen. Dette skal ske gennem borgeren eller med borgerens samtykke.

En af sagerne handler om barselsdagpenge. Sagen handler om en borger, som havde været i kontakt med kommunens jobcenter forud for sin ansættelses ophør. Borgeren var i den forbindelse ikke blevet vejledt tilstrækkeligt af kommunen om retten til barselsdagpenge.

Borgeren havde i sin klage oplyst til Udbetaling Danmark, at han flere gange havde været i kontakt med kommunen. Udbetaling Danmark havde hverken indhentet akter fra borgerens sag i kommunen eller forholdt sig til borgerens indsigelser herom i genvurderingen.

Ankestyrelsen indhentede akterne fra borgerens sag i kommunen og nåede frem til, at borgeren ikke havde fået tilstrækkelig vejledning i kommunen. Han skulle derfor – efter omstændighederne – stilles som om han havde fået korrekt vejledning og havde fulgt denne.

Samtidig adoption af flere børn (principafgørelse 96-15)

Ankestyrelsen har i principafgørelse 96-15 offentliggjort en sag om adoptanternes ret til barselsdagpenge.

Afgørelsen fastslår, at der – ved samtidig adoption af flere børn – alene er ret til barsel i samme omfang, som ved adoption af et barn.

Med afgørelsen stadfæstede Ankestyrelsen Udbetaling Danmarks praksis på området.

5.2.3 Andre afgørelser

Vi har valgt at beskrive tre sager om tilbagebetaling af barselsdagpenge. Sagerne viser nogle af de fejl, vi typisk ser i sager om tilbagebetaling.

I de konkrete sager havde Udbetaling Danmark vanskeligt ved at anvende reglerne om tilbagebetaling korrekt. Ligesom Udbetaling Danmark heller ikke begrundede afgørelserne tilstrækkeligt. Begrundelserne er bl.a. mangelfulde, fordi det ikke nærmere fremgår, hvordan kravene er opgjort.

Sagerne viser også, at udbetalingsmeddelelserne kan være fejlagtige og mangelfulde.

Det kan også ses ud fra eksemplerne, at Udbetaling Danmark har haft svært ved at vurdere sagerne, fordi der tidligere i sagsforløbet er lavet fejl i sagsbehandlingen.

Udbetaling Danmark har afgjort sagerne efter barselslovens § 49, stk. 2, om tilbagebetaling af barselsdagpenge modtaget med urette og mod bedre vidende.

Barselslovens § 49, stk. 2:

”En person, der har tilsidesat sin oplysningspligt efter stk. 1 eller efter § 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne lov, skal tilbagebetale det beløb, der er modtaget med urette.”

For at kræve tilbagebetaling efter barselslovens § 49, stk. 2, skal borgeren have modtaget ydelserne mod bedre vidende. Det er udbetalingstidspunktet, der er afgørende for, om borgeren har modtaget barselsdagpenge mod bedre vidende.

Hvis borgeren på tidspunktet for udbetalingen vidste eller burde vide, at han/hun ikke var berettiget til ydelsen, skal borgeren tilbagebetale ydelsen.

Udbetaling Danmark burde have afgjort en af nedenstående sager efter det ulovbestemte princip om tilbagesøgning ved dobbeltforsørgelse.

Der kan kræves tilbagebetaling efter det ulovbestemte princip om tilbagesøgning ved dobbeltforsørgelse, når:

- to ydelser må antages at dække samme forsørgelsesbehov eller når ydelserne kommer til udbetaling som en direkte følge af den samme begivenhed
- ydelserne dækker den samme tidsmæssige periode
- den ene ydelse ville udelukke eller nedsætte den anden, såfremt de var kommet til udbetaling samtidig, og
- der i øvrigt ikke foreligger særlige forhold til hinder for tilbagesøgningen.

Princippet følger bl.a. af Ankestyrelsens praksis ved principafgørelserne 42-13 og 11-15.

Eksempel 1: Ændring med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen delvist, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt.

Udbetaling Danmark kunne ikke kræve tilbagebetaling for hele perioden, fordi borgeren ikke havde modtaget ydelserne mod bedre vidende, og det derfor var Udbetaling Danmark, som skulle bære risikoen for fejludbetalingerne.

Ankestyrelsen kritiserede også Udbetaling Danmarks sagsbehandling. Udbetaling Danmark havde lavet en alvorlig fejl tidligere i sagsforløbet ved at modregne et tilbagebetalingskrav i borgerens fremtidige udbetalinger af barseldagpenge uden at have truffet en egentlig afgørelse om tilbagebetaling. Det fremgik alene af borgerens udbetalingsmeddelelser, at der blev modregnet for nogle beløb.

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark i første omgang slet ikke vurderer, om borgeren har modtaget beløbet mod bedre vidende/i ond tro. Udbetaling Danmark begrunder heller ikke, hvorfor borgeren skal bære risikoen for, at Udbetaling Danmark har begået fejl i sagsbehandlingen.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks første afgørelse af 7. april 2015 (dette er hele begrundelsen for afgørelsen):

”Vi skriver til dig, fordi du har fået udbetalt et beløb på 72.059,00kr. for meget i barseldagpenge for perioden 15. maj 2013 til 10. august 2014.

Årsagen er, at du har fået udbetalt fulde dagpenge i perioder hvor du kun har været delvist fraværende eller afholdt ferie.”

Udbetaling Danmark genoptager sagen som følge af borgerens klage og træffer en ny afgørelse 2 uger senere med et revideret beløb på 35.384 kr., men med samme ufuldstændige begrundelse.

Borgeren klager igen og følgende fremgår af Udbetaling Danmarks genvurdering:

"... Mens du har været på orlov i de ovennævnte perioder, har du været berettiget til kr. 226.450 brutto. Du har kontaktet Udbetaling Danmark, i god tro, og oplyst om både delvis og fuld orlov samt afholdt ferie. På grund af et system fejl, har du dog desværre modtaget kr. 261.834 brutto, for perioden 15. maj 2013-10. august 2014.

Da du løbende har modtaget dagpengespecifikationer, hvoraf det fremgik, hvor meget du har fået udbetalt, og for hvilke perioder men har ikke kontaktet Udbetaling Danmark og gjort opmærksom på fejlen, vurder vi dermed, at du har modtaget barselsdagpenge mod bedre vidende.

Du har skrevet i din klage at, du har meddelt Udbetaling Danmark præcist hvornår du har afholdt ferie samt delvis og fuld orlov. Du mener derfor ikke, at du skal betale for en fejl vi har begået.

Vi skal beklage den ulejlighed, der har været forbundet med vores fejlagtige udbetalinger, men vi har ikke mulighed for at kompensere dig herfor.

..."

Det er først i genvurderingen, at Udbetaling Danmark begrundet, hvorfor borgeren ifølge Udbetaling Danmark har været i ond tro. Udbetaling Danmark henviser til dagpengespecifikationerne. Det fremgår dog ikke, hvilke udbetalingsmeddelelser og hvilke specifikke oplysninger i udbetalingsmeddelelserne Udbetaling Danmark har lagt vægt på.

Der var som nævnt tale om et meget rodet forløb, som følge af en række fejl fra Udbetaling Danmarks side.

Jo mere rodet et sagsforløb er, jo bedre bør Udbetaling Danmark begrunde afgørelserne. Udbetaling Danmark skal også være opmærksom på, at en rodet sag med mange fejl kan være svær for borgeren at gennemskue og at det kan få betydning for, om borgeren har modtaget ydelsen mod bedre vidende.

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen delvist. Borgeren skulle derfor betale et mindre beløb tilbage, end Udbetaling Danmark var nået frem til.

Ankestyrelsen vurderede, at kvinden ud fra oplysningerne i sagen, på et tidspunkt i forløbet kunne gå ud fra, at hun havde tilbagebetalt det skyldige beløb for en del af perioden. Kvinden havde ikke fået at vide, hvor meget hun havde modtaget for meget. Hun havde alene fået at vide, at det hun havde modtaget for meget ville blive modregnet i fremtidige udbetalinger.

Ankestyrelsen når altså frem til, at det ikke var kvinden, som skulle bære risikoen for de efterfølgende fejl i sagsbehandlingen vedrørende denne periode.

Eksempel 2: Hjemvisning med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen blev hjemvist, fordi Udbetaling Danmarks begrundelse var mangelfuld, og fordi det ikke ud fra de foreliggende oplysninger var muligt for os at rette op på fejlen.

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark slet ikke har begrundet, hvorfor borgeren har modtaget ydelserne mod bedre vidende. Det må derfor lægges til grund, at Udbetaling Danmark ikke har foretaget vurderingen.

I sagen var det navnlig udbetalingsmeddelelserne, der var mangelfulde. Borgeren havde løbende orienteret Udbetaling Danmark om, hvor mange timer hun arbejdede om ugen. Udbetalingsmeddelelserne stemte overens med de oplysninger, som hun havde givet. Alligevel var der fejl i det beregnede timetal og timesatsen havde været for høj.

Udbetaling Danmark skulle efter hjemvisningen tage stilling til og begrunde, om borgeren havde modtaget ydelserne mod bedre vidende.

Eksempel 3: Stadfæstelse med en ændret begrundelse og kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

I sagen havde Udbetaling Danmark ikke anvendt det ulovbestemte princip om tilbagesøgning ved dobbeltforsørgelse. Udbetaling Danmark anvendte ikke princippet, selv om Ankestyrelsen tidligere havde hjemvist sagen en gang og gjort opmærksom på princippet.

Sagen viser også, at Udbetaling Danmark ikke var klar over, at det er borgerens onde tro på tidspunktet for udbetalingen, der er afgørende.

Herudover er sagen et eksempel på, at Udbetaling Danmark ikke i tilstrækkeligt omfang laver journalnotater og uberettiget træffer afgørelse om, at borgeren ikke har overholdt sin oplysningspligt.

Kvinden i sagen modtog i april måned løn under ferie og barsel for månederne januar og februar. Hun havde også modtaget barselsdagpenge i januar og februar.

Ankestyrelsen stadfæster afgørelsen, men når frem til, at borgeren skal betale barselsdagpenge tilbage som følge af det ulovbestemte princip om tilbagesøgning ved dobbeltforsørgelse. Ankestyrelsen anvender således ikke barselslovens § 49, stk. 2, som Udbetaling Danmark havde gjort.

Udbetaling Danmark havde i sagen truffet afgørelse om, at borgeren ikke havde overholdt sin oplysningspligt. Udbetaling Danmark skrev i afgørelsen, at borgeren havde rettet henvendelse 5 gange uden at oplyse om fejludbetalingerne. Borgeren skrev i

klagen, at hun netop havde rettet henvendelse, fordi hun var usikker på, om beregningerne var rigtige.

Der var kun lavet journalnotat fra et af opkaldene. Ankestyrelsen kritiserede derfor, at Udbetaling Danmark havde påstået, at borgeren ikke havde forsøgt at gøre opmærksom på fejlen.

5.2.4 Oversigt over de seneste principafgørelser om barselsdagpenge

Principafgørelse 17-16 om studerende, som holder orlov fra studiet eller afbryder studiet som følge af graviditet eller barsel, skal have stået til rådighed for arbejdsmarkedet for at blive berettiget til barselsdagpenge, som dagpengeberettiget medlem af en a-kasse.

Principafgørelse 96-15 om der er ret til flere orlovsperioder med ret til barselsdagpenge ved samtidig adoption af flere børn, der ikke har samme alder.

Principafgørelse 95-15 om kommunernes vejledningsforpligtelse på Udbetaling Danmarks sagsområder, og hvilken betydning kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning eller bistand kan få for Udbetaling Danmarks afgørelse.

Principafgørelse 72-15 om ret til refusion af barselsdagpenge, ved fravær på grund af graviditet før 4 uger før forventet fødsel, når en arbejdsgiver ikke har anmeldt fraværet til Udbetaling Danmark indenfor fristen på 5 uger efter første fraværsdag, men har anmodet Udbetaling Danmark om refusion af barselsdagpenge indenfor fristen på 8 uger efter orlovsperiodens udløb.

Principafgørelse 23-15 om præcisering af praksis vedrørende forældres ret til barselsdagpenge ved pasning af alvorligt syge børn under plejeophold i hjemmet.

Principafgørelse 14-14 om afklaring af, hvilket tidspunkt beskæftigelseskravet i barselsloven skal være opfyldt.

Principafgørelse 102-13 om barselsperioden kunne forlænges med den periode, hvor et barn, der var født for tidligt, var udskrevet fra hospitalet og hjemsendt til Tidligt Hjemme Ophold. Tidligt Hjemme Ophold er et behandlingstilbud til familier med for tidligt fødte børn, som tilbydes på flere men ikke alle hospitaler.

Principafgørelse 100-13 om stedforældre kan være berettiget til dagpenge ved pasning af alvorligt syge børn.

6 Boligstøtte

6.1 Sagerne om boligstøtte i tal

Tabel 18 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2013	1.350
Indkomne sager 2014	1.773
Indkomne sager 2015	1.343

Det fremgår af tabel 18, at der i 2015 har været en sagsnedgang på 430 sager i forhold til 2014. Sagerne modtaget i 2014 var både med kommunerne og Udbetaling Danmark som underinstans. 45 af sagerne kom fra kommunerne og 1.728 er registreret med Udbetaling Danmark som underinstans. I sagerne modtaget i 2013 var 608 sager med kommunerne som underinstans og 742 med Udbetaling Danmark som underinstans.

Tabel 19 Udvikling i afsluttede sager

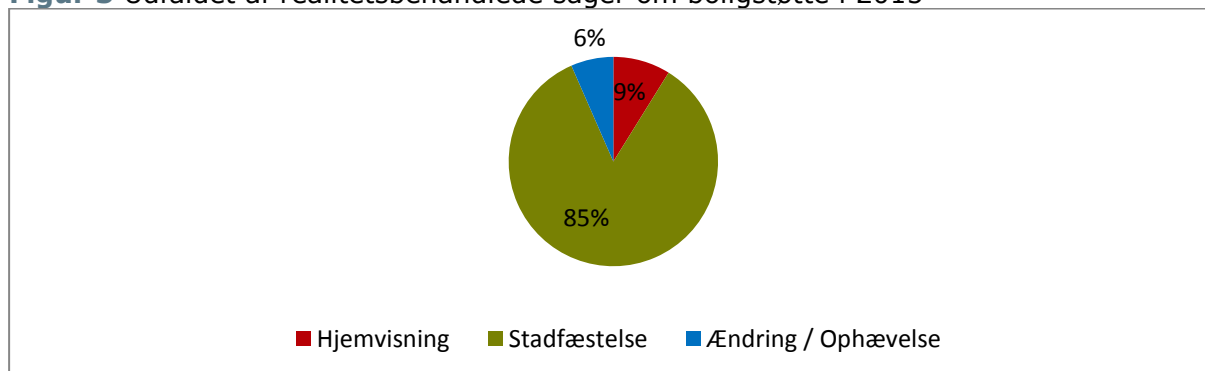
	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	548	89	65	11	613	100
Afsluttede sager 2014	1.551	78	442	22	1.993	100
Afsluttede sager 2015	1.401	83	294	17	1.695	100

Det fremgår af tabel 19, at vi i 2015 realitetsbehandlede 83 procent af sagerne og at 17 procent af sagerne enten blev afvist eller bortfaldt. I 2014 var bortfaldsprocenten 22 og i 2013 var den på 11 procent.

Tabel 20 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2013	443	81	61	11	44	8	548	100
2014	1.334	86	89	6	128	8	1.551	100
2015	1.185	85	124	9	92	7	1.401	100

Af tabel 20 fremgår udfaldet af realitetsbehandlede sager afgjort de seneste tre år. Det fremgår, at vi i 2013 stadfæstede 81 procent af Udbetaling Danmarks afgørelser. I 2014 og 2015 stadfæstede vi afgørelserne i henholdsvis 86 og 85 procent af sagerne.

Figur 3 Udfaldet af realitetsbehandlede sager om boligstøtte i 2015**Tabel 21** Kritik og bemærkninger i sager om boligstøtte

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
Ingen kritik	561	83	63	9	56	8	680	100
Kritik	448	88	39	8	24	4	511	100
Bemærkninger	176	84	22	10	12	6	210	100
I alt	1.185	85	124	9	92	6	1.401	100

Det fremgår af tabel 21, at vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i 721 ud af i alt 1.401 behandlede sager. Det svarer til 51 procent af sagerne. Vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i 624 ud af 1.185 stadfæstede sager. Det svarer til 53 procent.

Årsagen til, at vi har kritiseret Udbetaling Danmarks sagsbehandling i over halvdelen af sagerne er; manglende partshøring i tilbagebetalingssager om efterregulering og flytning og utilstrækkelige begrundelser i de anvendte systembreve. I afsnit 6.2 har vi beskrevet en række sager, som kommer nærmere ind på, det vi kritiserer i sagerne.

Tabel 22 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja	Nej	I alt
Indhentet akter	99	333	432

Det fremgår af tabel 22, at vi i perioden maj til september 2015 i alt afgjorde 432 sager. Vi indhentede manglende akter eller yderligere oplysninger i 99 af sagerne. Det svarer til ca. 23 procent.

6.2 Udvalgte sager om boligstøtte

Ankestyrelsen har offentliggjort én principafgørelse om boligstøtte i 2015. Sagen er beskrevet nedenfor i afsnit 6.2.2. Vi har udvalgt syv sager om tilbagebetaling, som vi har beskrevet nedenfor i afsnit 6.2.3.

6.2.1 Regler

Lov om individuel boligstøtte (boligstøtteloven) - senest offentliggjort i lovebekendtgørelse nr. 174 af 24. februar 2016.

Bekendtgørelse om opgørelse af boligudgiften efter § 18 i lov om individuel boligstøtte - nr. 137 af 11. februar 2013.

Bekendtgørelse om opgørelse af formue til beregning af individuel boligstøtte - nr. 135 af 11. februar 2013.

Vejledning om individuel boligstøtte - vejledning nr. 103 af 23. oktober 2002.

6.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015

Kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning - principafgørelse 95-15

Ankestyrelsen har i principafgørelse 95-15 offentliggjort tre principielle sager om betydningen af kommunernes mangelfulde vejledning eller bistand.

Alle afgørelserne blev ændret, fordi Udbetaling Danmark tilsyneladende ikke kendte til betydningen af reglerne i Udbetaling Danmark-loven om kommunernes vejledningspligt og pligt til at yde bistand. Reglerne betyder bl.a., at en borger som har fået forkert eller utilstrækkelig vejledning af kommunen – efter omstændighederne – skal stilles, som om han/hun havde fået korrekt vejledning i kommunen og havde fulgt denne vejledning. Det vil sige, at princippet om realudligning også gælder, når en kommune ikke har givet tilstrækkelig vejledning eller bistand.

Udbetaling Danmarks manglende kendskab til reglerne, havde vist sig at være et generelt problem. Vi valgte derfor at lave en principafgørelse om reglerne for at belyse reglerne.

Afgørelserne viser, at Udbetaling Danmark ikke var klar over, at det kan have afgørende betydning, hvad kommunen har eller ikke har vejledt borgerne om. Udbetaling Danmark er derfor som udgangspunkt forpligtet til at undersøge sagen nærmere, når en borger oplyser, at borgeren har været i kontakt med kommunen. Dette skal ske gennem borgeren eller med borgerens samtykke.

En af sagerne handler om boligstøtte. Sagen vedrører en borger som led af PTSD. Han kunne ikke magte papirer og fik sin økonomi administreret af kommunen. I forbindelse med flytning til en ny bolig var borgeren i kontakt med kommunen om indskudslån. Her blev han vejledt om, at han skulle søge boligstøtte. Borgeren oplyste, at han havde spurgt om hjælp i borgerservice, men ikke havde fået tilstrækkelig bistand.

Ankestyrelsen ændrede Udbetaling Danmarks afgørelse. Borgeren skulle stilles, som om han havde indgivet ansøgningen om boligstøtte til tiden, fordi det var tilstrækkelig sandsynligt, at borgeren ikke havde modtaget tilstrækkelig bistand og vejledning i kommunen.

6.2.3 Andre afgørelser

Vi har valgt at beskrive syv sager om tilbagebetaling af boligstøtte. Fire af sagerne handler om tilbagebetaling i forbindelse med efterregulering og tre af sagerne handler om tilbagebetaling i forbindelse med fraflytning. Sagerne viser nogle af de fejl, vi typisk ser i sager om tilbagebetaling på boligstøtteområdet.

I eksemplerne anvender Udbetaling Danmark ikke reglerne korrekt og begrundet ikke afgørelserne tilstrækkeligt. Udbetaling Danmark redegør ikke for, om betingelserne for tilbagebetaling er opfyldt eller hvordan tilbagebetalingskravet er beregnet.

Udbetaling Danmark har ikke partshørt borgerne forud for afgørelsen. Det betyder, at borgerne ikke ved, at der er rejst en sag om tilbagebetaling og at de heller ikke har fået mulighed for at kommentere på de oplysninger, der lægges til grund ved afgørelsen. Hertil kommer, at der i flere af sagerne har været behov for at indhente yderligere oplysninger for at kunne fastslå, om betingelserne for tilbagebetaling var opfyldt.

Det forhold, at det i boligstøttemeddelelser fremgår, at Udbetaling Danmark indhenter oplysninger fra SKAT om husstandens indkomst med henblik på kontrol af, om der er udbetalt for meget boligstøtte, og at denne i givet fald vil blive krævet tilbagebetalt, betyder ikke, at partshøring kan undlades.

Selv om borger kender sine skatteoplysninger og er blevet gjort opmærksom på, at de på et senere tidspunkt kan indgå i en tilbagebetalingssag, skal borger gøres bekendt med, at der er rejst en sag om tilbagebetaling og gøres bekendt med sagens oplysninger, herunder oplysning om at borger har tilsidesat sin oplysningspligt.

Ombudsmanden har i udtalelse nr. 2015-39 af 22. juni 2015 kritiseret, at der i en sag om efterregulering og tilbagebetaling ikke var sket partshøring forud for afgørelsen.

FOB 2015-39

"Partshøringsreglerne indebærer bl.a. en forpligtelse for myndighederne til ikke at træffe afgørelse i en sag, uden at den, som afgørelsen retter sig mod, forinden er gjort bekendt med, at der overhovedet verserer en sag mod den pågældende. Dette har særlig betydning i de tilfælde, hvor myndigheden selv har rejst sagen, f.eks. i en sag om tilbagebetaling af sociale ydelser eller stop for udbetaling af en løbende ydelse. ..."

De samme principper gælder i forhold til sager om tilbagebetaling på grund af fraflytning. Det forhold, at borger selv har oplyst sin flyttedato til folkeregisteret betyder ikke, at partshøring kan undlades. Borger skal gøres bekendt med, at der er rejst en sag om tilbagebetaling og gøres bekendt med sagens oplysninger. Borger skal også oplyses om, hvilken betydning det kan have, at borger var bekendt med flytningen, da boligstøtten blev udbetalt.

I Sagerne er der rejst krav om tilbagebetaling efter tidligere gældende boligstøttelovs § 47, stk. 1 og § 47, stk. 7.

§ 47. Overstiger den faktiske husstandsindkomst den efter § 8 beregnede husstandsindkomst med mindst 18.800 kr., jf. § 72, stk. 1, nr. 21, skal den for meget modtagne boligstøtte tilbagebetales.

Stk. 2. En indkomstforøgelse medregnes ikke, i det omfang ansøgeren kan dokumentere, at forøgelsen skyldes feriepenge som nævnt i § 46, stk. 6.

...

Stk. 4. Stk. 1 finder ikke anvendelse, såfremt ansøgeren godtgør at have givet Udbetaling Danmark meddelelse om indkomstændringer ud over den i stk. 1 nævnte grænse.

...

Stk. 7. Har ansøgeren om andre forhold end nævnt i stk. 1 undladt at give meddelelse som omhandlet i §§ 43, stk. 3, og 46, stk. 1, eller har ansøgeren mod bedre vidende uberettiget oppebåret boligstøtte, skal det beløb, der er oppebåret med urette, tilbagebetales. ...

Eksempel 1: Ændring med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen viser, at Udbetaling Danmark ikke anvender boligstøttelovens § 47, stk. 1, korrekt. I sagen anvendte Udbetaling Danmark bestemmelsen ud fra en objektiv konstatering af indkomstforholdene, uden at tage stilling til om oplysningspligten var tilsidesat.

Udbetaling Danmarks afgørelse indeholder ikke en begrundelse for tilbagebetalingskravets størrelse eller en vurdering af om betingelserne for tilbagebetaling er opfyldt. Der var ikke foretaget partshøring af borgeren forud for afgørelsen. Ligesom der ikke var indhentet tilstrækkelige oplysninger til, at det kunne vurderes om betingelserne for tilbagebetaling var opfyldt.

Sagen handler om efterregulering og tilbagebetaling på grund af en indkomststigning med tilbagevirkende kraft.

SKAT havde i 2015 lavet en ny årsopgørelse for indkomståret 2012. Udbetaling Danmark havde som følge heraf lavet en efterregulering af boligstøtten for 2012. Borger var på grund af den manglende partshøring ikke bekendt med, at de nye oplysninger fra SKAT indgik i sagen og at der var rejst en sag om tilbagebetaling på grund af oplysningerne.

Borger fik derfor heller ikke mulighed for at oplyse om baggrunden for den ændrede årsopgørelse før Udbetaling Danmark havde truffet afgørelse i sagen.

Udbetaling Danmark foretog i afgørelsen ikke en vurdering af, om borgeren havde tilsidesat sin oplysningspligt. Udbetaling Danmark vurderede heller ikke, hvilken betydning det skulle have, at der var tale om en teknisk tilbageført indkomst og ikke en reel indkomst for året 2012.

Borger oplyste i sin klage, at der var tale om en ophørsspaltning af virksomheden i 2012. Han oplyste, at han ikke i 2012 var klar over, at selskabet ville blive afhændet indenfor 3 år, og at værdien af selskabet ville blive indregnet i aktieindkomsten i 2012 med tilbagevirkende kraft.

Af genvurderingen fra Udbetaling Danmark fremgår følgende:

Dit boligstøttekrav er opstået på baggrund af en uoplyst aktieindkomst på 440.000 kroner og ifølge boligstøttelovens § 8 skal aktieindkomst indgå som en del af den personlige indkomst, idet der er tale om positiv kapitalindkomst.

...

Når du får boligstøtte, har du pligt til at give besked, hvis der sker ændringer i indkomsten. Du har ikke givet besked om ændringen. Derfor har din boligstøtte været beregnet forkert, og du skal betale boligstøtte tilbage.

Sagen viser, at Udbetaling Danmark ikke var klar over, at det har betydning for spørgsmålet om tilbagebetaling, om der er tale om en reel indkomst i det pågældende indkomstår, som borger har mulighed for at oplyse om på tidspunktet for udbetalingen af boligstøtten, eller om der er tale om en skatteteknisk tilbageførsel af indkomst til et tidligere indkomstår, som borger ikke har mulighed for at oplyse om på tidspunktet for udbetalingen af boligstøtten.

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, således at borger ikke skulle tilbagebetale boligstøtte for 2012, idet borger ikke havde tilsidesat sin oplysningspligt eller i øvrigt havde modtaget boligstøtte mod bedre vidende. Ankestyrelsen kritiserede samtidig, at der ikke var foretaget partshøring, og at begrundelsen var mangelfuld.

Eksempel 2: Hjemvisning med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen er hjemvist på grund af Udbetaling Danmarks mangelfulde begrundelse. Samtidig blev der udtalt kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling, idet der ikke var foretaget partshøring forud for afgørelsen.

Sagen handler om efterregulering og tilbagebetaling på grund af forhøjet indkomst i løbet af året.

Afgørelsen var ikke tilstrækkeligt begrundet, fordi der ikke var en beregning af, hvor meget boligstøtte borger var berettiget til efter stigningen i indkomsten. Ligesom det ikke fremgik, hvilke oplysninger der var anvendt ved beregningen.

Borgeren gjorde gældende, at Udbetaling Danmarks beregning var forkert, idet borgeren selv havde lavet en beregning på borger.dk. Borger ønskede derfor at få foretaget en ny beregning.

Udbetaling Danmark oplyste i genvurderingen, at det ikke er muligt at tjekke sin boligstøtte for et tidligere år på borger.dk, da satserne på borger.dk ændrer sig hvert år. Tilbagebetalingskravets størrelse blev ikke yderligere begrundet i genvurderingen.

Sagen blev hjemvist, fordi Udbetaling Danmark skulle redegøre nærmere for grundlaget for beregningerne af tilbagebetalingskravets størrelse, herunder størrelsen af den boligstøtte, borger var berettiget til.

Vi kunne ikke rette op på manglen, fordi vi ud fra de oversendte akter i sagen ikke kunne se, hvordan Udbetaling Danmark var kommet frem til størrelsen af den berettigede boligstøtte og tilbagebetalingskravet.

Der var i sagen heller ikke sket partshøring. Udbetaling Danmark har i genvurderingen af 11. november 2015 forklaret baggrunden for den manglende partshøring:

”Du er ikke blevet partshørt inden afgørelsen om efterregulering af boligstøtte blev truffet, da vi har lagt til grund, at du var bekendt med indholdet af årsopgørelsen fra SKAT. Vi har også lagt til grund, at du i brev fra Udbetaling Danmark er blevet oplyst om, at vi årligt indhenter årsopgørelse fra SKAT med henblik på kontrol af den udbetalte boligstøtte. Hvis vi ved kontrollen konstaterer, at der er udbetalt for meget i boligstøtte, vil det for meget udbetalte blive krævet tilbage, jfr. § 47 i lov om individuel boligstøtte.”

Ankestyrelsen kritiserede, at der ikke var foretaget partshøring og henviste til ombudsmandens udtalelse 2015-39.

Eksempel 3: Stadfæstet med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen er et eksempel på de gentagne fejl, der kritiseres i Udbetaling Danmarks afgørelser om efterregulering og tilbagebetaling, dvs. manglende partshøring og mangelfuld begrundelse.

Ligesom i den hjemviste sag ovenfor handler denne sag også om efterregulering og tilbagebetaling på grund af forhøjet indkomst i løbet af året.

Afgørelsen i denne sag var ligesom i eksemplet ovenfor ikke tilstrækkeligt begrundet i forhold til beregningen af boligstøtten og tilbagebetalingskravets størrelse. Det fremgik heller ikke, at boligstøtten skulle tilbagebetales, fordi oplysningspligten var tilsidesat. Der henvises alene til, at borgeren kan læse mere om tilbagebetaling på borger.dk.

Følgende fremgår af afgørelsen:

"Efterregulering af boligsikring for 2014

Efter boligstøttelovens § 47, stk. 1, 5 og 6, jf. lovbekendtgørelse nr. 34 af 18. januar 2013, er der foretaget efterregulering af din boligsikring.

Du har i perioden 01.01.2014 - 31.12.2014 modtaget for meget boligsikring:

4.584 kr.

...

På borger.dk/tilbagebetaling, kan du se mere om, hvorfor du skal betale boligstøtte tilbage, og hvordan du gør."

I genvurderingen har Udbetaling Danmark redegjort nærmere for beregningen af tilbagebetalingskravets størrelse. Beregningen er dog fortsat ikke tilstrækkelig klar, idet der anvendes beregnede tal for huslejeandel og indkomstandel, som borgeren ikke umiddelbart kan genkende.

Ankestyrelsen stadfæstede afgørelsen, fordi borgerens faktiske husstandsindkomst havde været højere end den, som boligstøtten var beregnet på baggrund af, og fordi borgeren ikke havde opfyldt sin oplysningspligt. Vi kritiserede den manglende partshøring og mangelfulde begrundelse.

Eksempel 4: Stadfæstet med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark ikke betragter en henvendelse fra en borger som en klage. Udbetaling Danmark oversender først sagen til Ankestyrelsen, efter ombudsmanden fremsender akter i sagen som en anmodning fra borgeren om, at Udbetaling Danmark skal betragte henvendelsen som en klage til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen kritiserede, at Udbetaling Danmark ikke havde betragtet borgerens henvendelse som en klage, og oversendt sagen til Ankestyrelsen efter kravet blev fastholdt.

Sagen drejer sig om efterregulering og tilbagebetaling af boligstøtte som følge af en forhøjet indkomst i løbet af året. Borgeren anførte i klagen, at afgørelsen var baseret på forkerte oplysninger, at der ikke havde været en indkomststigning og at intet havde været uoplyst.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks brev efter borgeren havde klaget:

"Tak for din henvendelse

...

Forklaring

Din boligstøtte er bl.a. beregnet ud fra...

Indtil en ny årsopgørelse foreligger, fastholdes kravet på 10.272,-

Når du/I har haft en højere indkomst uden at oplyse det, har du/I fået udbetalt for meget boligstøtte. Derfor skal du/I betale boligstøtte tilbage.

..."

Udbetaling Danmark uddyber begrundelsen for afgørelsen og fastholder kravet, men oversender ikke i den forbindelse sagen til Ankestyrelsen. Vi henviser også til afsnit 4.1.

Eksempel 5: Stadfæstelse med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark i sager om tilbagebetaling ved fraflytning generelt ikke tager stilling til, om betingelserne for tilbagebetaling er opfyldt.

Sagen viser, at der ikke partshøres, at sagerne ikke oplyses tilstrækkeligt, og at afgørelserne heller ikke begrundes tilstrækkeligt.

I sagen havde borger meldt flytning midt i måneden og Udbetaling Danmark traf afgørelse om tilbagebetaling for hele måneden. Ankestyrelsen indhentede de manglende oplysninger og stadfæstede afgørelsen. Vi kritiserede samtidig, at borger ikke var partshørt, inden der blev truffet afgørelse.

Udbetaling Danmark havde i afgørelsen ikke forholdt sig til, om betingelserne for tilbagebetaling var opfyldt, dvs. om borger havde modtaget ydelsen mod bedre vidende.

I genvurderingen lagde Udbetaling Danmark vægt på, at borger ikke havde oplyst om flytningen, samt at borger ved udbetalingen af boligstøtten for perioden 15.11.2014 – 30.11.2014 havde haft kendskab til flytningen og derfor modtog boligstøtte til et lejemål, borger ikke længere ville bo i. Der var dog ikke oplysninger i sagen om, at borger havde haft kendskab til flytningen på tidspunktet for udbetaling af boligstøtte for den pågældende måned. Det kunne derfor ikke lægges til grund, at borger var bekendt med flytningen på dette tidspunkt.

Ankestyrelsen kontaktede borger, som oplyste at hun havde haft kendskab til overtagelsen af det nye lejemål og flytningen forud for udbetalingen af boligstøtten. Vi stadfæstede derfor afgørelsen.

Eksempel 6: Hjemvisning

Sagen blev hjemvist, fordi Udbetaling Danmark havde anvendt reglerne forkert. Der er endvidere ikke sket partshøring af borgeren forud for afgørelsen og begrundelsen for afgørelsen var mangelfuld.

I sagen havde borger meldt flytning den 1. i måneden og Udbetaling Danmark havde krævet tilbagebetaling for hele måneden.

Udbetaling Danmark har hverken i afgørelsen eller genvurderingen forholdt sig til, om betingelserne for tilbagebetaling er opfyldt. Det må derfor lægges til grund, at Udbetaling Danmark ikke har foretaget vurderingen af, om borger har modtaget ydelsen mod bedre vidende.

I sagen havde borgeren meldt flytning til folkeregisteret den 1. september 2014. Borgeren var senere kommet med andre oplysninger om fraflytningstidspunktet. Det var derfor uklart om flytningen var sket denne dato. Det kunne ikke på det foreliggende grundlag vurderes, om borger var bekendt med flytningen, da boligstøtten blev udbetalt.

Sagen blev hjemvist på grund af manglende partshøring og den manglende vurdering af, om betingelserne for tilbagebetaling var opfyldt. Det var ikke muligt for os at rette op på fejlen ud fra de foreliggende oplysninger.

Eksempel 7: Hjemvisning

Sagen blev hjemvist, fordi Udbetaling Danmark havde anvendt reglerne forkert. Sagen viser, at Udbetaling Danmark ikke havde kendskab til praksis i sager om muligt demente offentliggjort i principafgørelse M-12-06.

Sagen viser også, at Udbetaling Danmark ikke kendte til reglerne i Udbetaling Danmark-loven om betydningen af kommunernes vejledningsforpligtelse.

Ligesom i de øvrige sager om tilbagebetaling ved fraflytning har Udbetaling Danmark ikke partshørt forud for afgørelsen eller i afgørelsen forholdt sig til, om betingelserne for tilbagebetaling var opfyldt. Dette sker først i genvurderingen.

Sagen omhandlede en borger, som flyttede på plejehjem midt i en måned. Afgørelsen om standsning og tilbagebetaling blev sendt til både borger og dennes søn, som havde fuldmagt i sagen. Det fremgår af sagen, at sønnen havde haft fuldmagt siden 2005. Alle afgørelser om boligstøtte var sendt til både borger og fuldmagtshaver.

I klagen oplyste borgers søn, at borger var dement og ikke kunne tage vare på sig selv. Sønnen oplyste, at de havde haft henvendt sig på kommunen for at søge boligstøtte til den nye bolig, men havde fået oplyst, at moren ikke kunne få boligstøtte til to boliger, og at der først kunne ydes boligstøtte til den nye bolig, når der ikke længere blev betalt husleje til den gamle bolig.

Hvis sønnen og moren er blevet vejledt som oplyst, er vejledningen ikke korrekt. Der er ikke ret til boligstøtte til en bolig efter den faktiske fraflytning. Udbetaling Danmark burde derfor have undersøgt, om der var givet forkert eller mangelfuld vejledning i kommunen.

I genvurderingen fastholder Udbetaling Danmark afgørelsen. Der lægges vægt på, at borger har modtaget boligstøtten mod bedre vidende, da fuldmagtshaver har tilsidesat sin oplysningspligt.

Følgende fremgår af genvurderingen:

”Vi oplyser i vores breve, som sendes til dig, at ændringer så som flytning skal meddeles til os. Det er ikke nok at meddele dette til folkeregistret. Dette er oplyst dig senest den 1. april 2014. Da det er dig der varetager X’s interesser, vidste du, eller burde have vidst, at du skulle kontakte os ved fraflytning. Derfor vurderer vi, at X har modtaget boligstøtten for perioden mod bedre vidende, og derfor skal boligstøtten for perioden 15.juli – 30. september 2014 tilbagebetales.”

Udbetaling Danmark forholder sig ikke til betydningen af, at borger kan være dement.

Udbetaling Danmark vurderer, at idet borger ikke havde henvendt sig til Udbetaling Danmark vedrørende flytningen, havde det ikke været muligt for Udbetaling Danmark at vejlede omkring boligstøtte ved flytning. Udbetaling Danmark forholder sig således ikke til betydningen af, at borgers søn har henvendt sig til kommunen for at ansøge om boligstøtte i forbindelse med flytningen, og betydningen af den vejledning kommunen måtte have givet.

Ankestyrelsen hjemviste spørgsmålet om tilbagebetaling, da der ikke kan lægges vægt på fuldmagtshavers forhold ved vurderingen af, om der er grundlag for tilbagebetaling af for meget modtaget boligstøtte.

Udbetaling Danmark skulle ved den fornyede behandling af sagen foretage en vurdering af, om borger vidste eller burde vide, at hun modtog boligstøtte uberettiget, herunder om borger vidste eller var i stand til at vide, at der burde være givet oplysning om flytningen. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at der ikke i sagen var oplysninger om borgers helbredsmæssige forhold eller oplysninger omkring kommunens vejledning i forbindelse med flytningen.

6.2.4 Oversigt over seneste principafgørelser om boligstøtte

Principafgørelse 95-15 om kommunernes vejledningsforpligtelse på Udbetaling Danmarks sagsområder, og hvilken betydning kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning eller bistand kan få for Udbetaling Danmarks afgørelse.

Principafgørelse 11-13 om belysning af praksis om, hvornår det kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at der foreligger ægteskabslignende forhold med fælles husførelse og fast ophold. Afgørelsen fastslår, at der er forskel på hvilke forhold der indgår i vurderingen af fast ophold efter boligstøtteleven og vurderingen af om der foreligger et ægteskabslignende samlivsforhold efter børnetilskudsloven og dagtilbudsloven. Der kan således godt foreligge ægteskabslignede samliv uden at det samtidig kan fastslås at der er fast ophold i samme bolig.

Principafgørelse 10-13 om reelt enlige i børnetilskudsloven og dagtilbudsloven samt fast ophold efter boligstøtteleven. Afgørelsen behandler spørgsmålet om, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen af, om der foreligger ægteskabslignende samlivsforhold samt om en anden person må antages at have fast ophold hos boligstøttemodtageren og dermed skal indgå i boligstøttemodtagerens husstand ved beregningen af boligstøtte.

Principafgørelse 9-13 om reelt enlige i børnetilskudsloven og dagtilbudsloven samt fast ophold efter boligstøtteleven. Afgørelsen behandler spørgsmålet om, hvilke forhold der skal indgå i vurderingen af, om der foreligger ægteskabslignende samlivsforhold samt af om en anden person må antages at have fast ophold hos boligstøttemodtageren og dermed skal indgå i boligstøttemodtagerens husstand ved beregningen af boligstøtte.

7 Familieydelser

7.1 Sagerne om familieydelser i tal

Tabel 23 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2013	801
Indkomne sager 2014	862
Indkomne sager 2015	655

Det fremgår af tabel 23, at vi har modtaget ca. 200 sager mindre i 2015 end i 2014 og 2013. I 2013 og 2014 modtog vi et forholdsmæssigt stort antal sager om børnetilskud på grund af e-bokssagerne.

Tabel 24 Indkomne sager i 2015 fordelt på lovområde

	Tilgang	
	Antal	Procent
Børnetilskud	269	41
Børne-og ungeydelse	177	27
Børnebidrag	184	28
Ægtefællebidrag	25	4
I alt	655	100

Det fremgår af tabel 24, at vi i 2015 har modtaget flest sager om børnetilskud, svarende til 41 procent af sagerne. Vi har alene modtaget 25 sager om opkrævning af ægtefællebidrag svarende til 4 procent.

Tabel 25 Udvikling i afsluttede sager

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	345	47	396	53	741	100
Afsluttede sager 2014	707	81	166	19	873	100
Afsluttede sager 2015	703	80	174	20	877	100

Det fremgår af tabel 25, at vi realitetsbehandlede lidt over 700 sager i både 2015 og 2014. I 2013 realitetsbehandlede vi kun 47 procent af de afsluttede sager. Det store antal bortfaldne sager skyldes e-bokssagerne, som er beskrevet kort nedenfor ved beskrivelsen af tallene i tabel 34. For en nærmere beskrivelse af sagerne henvises til s. 7 i redegørelsen for 2013 og s. 27 i redegørelsen for 2014.

Tabel 26 Afsluttede sager i 2015 fordelt på lovområde

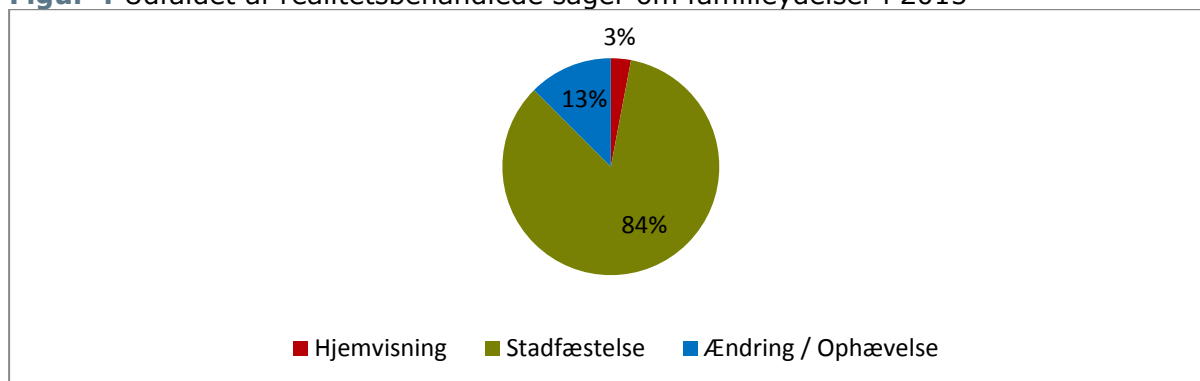
	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Børnetilskud	294	75	96	25	390	44
Børne-og ungedydelse	186	83	37	17	223	25
Børnebidrag	184	86	29	14	213	24
Ægtefællebidrag	39	76	12	24	51	7
I alt	703	80	174	20	877	100

Det fremgår af tabel 26, at vi realitetsbehandlede 294 sager om børnetilskud, 186 sager om børne-og ungedydelse, 184 sager om forskudsvis udbetaling eller opkrævning af børnebidrag og 39 sager om opkrævning af ægtefællebidrag.

Tabel 27 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2013	193	56	63	18	89	26	345	100
2014	535	76	65	9	107	15	707	100
2015	594	84	21	3	88	13	703	100

Af tabel 27 fremgår udfaldet af realitetsbehandlede sager afgjort de seneste tre år. Det fremgår, at vi stadfæstede 84 procent af sagerne i 2015. Stadfæstelsesprocenten er steget fra 56 procent i 2013, til 76 procent i 2014, til 84 procent i 2015.

Figur 4 Udfaldet af realitetsbehandlede sager om familieydelse i 2015

Tabel 28 Udfaldet af realitetsbehandlede sager 2015 fordelt på lovområde

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Børnetilskud	249	85	7	2	38	13	294	100
Børne-og ungeydelse	150	81	8	4	28	15	186	100
Børnebidrag	163	89	5	3	16	9	184	100
Ægtefællebidrag	32	82	1	3	6	15	39	100
I alt	594	84	21	3	88	13	703	100

Det fremgår af tabel 28, at vi procentvis har ændret og hjemvist flest sager om børne- og ungeydelse.

Tabel 29 Kritik og bemærkninger i sager om familieydelse

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	Procent
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent		
Ingen kritik	493	87	12	2	61	11	566	100
Kritik	69	71	7	7	21	22	97	100
Bemærkninger	32	80	2	5	6	15	40	100
I alt	594	84	21	3	88	13	703	100

Det fremgår af tabel 29, at vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i sammenlagt 101 ud af 594 stadfæstede sager. Det svarer til 17 procent af de stadfæstede sager.

Tabel 30 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja		Nej		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	
Indhentet akter	33		241		274

Det fremgår af tabel 30, at vi i perioden maj til september 2015 i alt afgjorde 274 sager. Vi indhentede manglende akter eller yderligere oplysninger i 33 af sagerne.

Sager om ydelser til enlige på familieydelsesområdet

I det følgende fremgår tabeller over alle sager på familieydelsesområdet efter børnetilskudsloven om ydelser til enlige. Det drejer sig navnlig om ordinært og ekstra børnetilskud, men kan også være børnetilskud til visse uddannelsessøgende.

Tabel 31 Udvikling i afgjorte sager

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
2013	49	36	24	18	63	46	136	100
2014	256	70	46	12	66	18	368	100
2015	183	82	3	1	37	17	223	100

Tabel 31 viser udviklingen i afgjorte sager om familieydelse til enlige. Det fremgår af tabellen, at vi har afgjort færre sager i 2015 end i 2014. Vi har stadfæstet 82 procent af sagerne i 2015. Det er mere end i 2013 og 2014.

Tabel 32 Sager afgjort i 2015

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	59	0	4	63
Ophør	68	1	9	78
Tilbagebetaling	56	2	24	82
I alt	183	3	37	223

Tabel 32 viser sagerne fordelt på sagstype og udfaldet af sagen. Vi har ændret flest sager om tilbagebetaling i forhold til sager om afslag på bevilling og sager om ophør af ydelsen.

Tabel 33 E-bokssager afgjort i 2015

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Ophør	19	0	6	25

Tabel 33 viser, at 25 ud af de i alt 223 sager om ydelser til enlige på familieydelsesområdet handlede om e-boksproblematikken. Se nærmere om e-bokssagerne lige nedenfor.

Tabel 34 Sager afgjort i 2014

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	4	4	1	9
Ophør	233	37	39	309
Tilbagebetaling	19	5	26	50
I alt	256	46	66	368

Tabel 34 viser, at Ankestyrelsen i 2014 afgjorde et stort antal sager om ophør af børnetilskud. Vi modtog de mange klager, fordi Udbetaling Danmark – i forbindelse med udsendelse af den årlige enlig-erklæring i 2013 – havde valgt at ændre kommunikationsform fra fysisk til elektronisk post. Det var der mange, som ikke havde

været opmærksomme på i tide. De afleverede derfor erklæringen for sent og modtog først ydelser igen kvartalet efter. Vi har registreret sagerne som "e-bokssager".

Tabel 35 E-bokssager afgjort i 2014

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Ophør	223	37	34	294

Tabel 35 viser, at 294 sager ud af de i alt 368 enligsager på familieydelsesområdet i 2014 handlede om e-boksproblematikken.

Tabel 36 Sager afgjort i 2013

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	4	5	7	16
Ophør	13	5	12	30
Tilbagebetaling	32	14	44	90
I alt	49	24	63	136

Tabel 36 viser, at vi i 2013 stadfæstede 49 ud af 136 sager om ydelser til enlige på familieydelsesområdet. Det svarer til 36 procent.

7.2 Udvalgte sager om familieydelse

Ankestyrelsen har offentliggjort en principafgørelse om familieydelse i 2015. Sagen er beskrevet nedenfor i afsnit 7.2.2. Vi har udvalgt fem sager på området, som vi har beskrevet nedenfor i afsnit 7.2.3.

7.2.1 Regler

- Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag - senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014.
  - Bekendtgørelse om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag - nr. 790 af 25. juni 2014.
  - Bekendtgørelse om optjening af ret til ydelser efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag - nr. 1435 af 23. december 2012.
  - Vejledning om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag - nr. 10177 af 11. oktober 2007.
  - Lov om en børne- og ungeydelse, senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 964 af 19. september 2011.
  - Bekendtgørelse om børne- og ungeydelsen - nr. 1563 af 13. december 2013
  - Lov om opkrævning af underholdsbidrag, senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 1819 af 23. december 2015.
  - Bekendtgørelse om opkrævning af underholdsbidrag - nr. 1858 af 23. december 2015.
  - Vejledning om opkrævning og inddrivelse af børnebidrag og ægtefællebidrag - nr. 10108 af 21. december 2006.
  - Vejledning om børne- og ægtefællebidrag - nr. 11346 af 30. december 2015.
- Herudover benyttes Europa-Parlamentets og Rådets forordninger (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004.
- Danmark har desuden indgået konventioner om social sikring med en række lande.
- Vejledning om EF-regler om social sikring - Familieydelse - nr. 9230 af 23. maj 2013.

7.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015

Kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning - principafgørelse 95-15

Ankestyrelsen har i principafgørelse 95-15 offentliggjort tre principielle sager om betydningen af kommunernes mangelfulde vejledning eller bistand.

Alle afgørelserne blev ændret, fordi Udbetaling Danmark tilsyneladende ikke kendte til betydningen af reglerne i Udbetaling Danmark-loven om kommunernes vejledningspligt og pligt til at yde bistand. Reglerne betyder bl.a., at en borger som har fået forkert eller utilstrækkelig vejledning af kommunen – efter omstændighederne – skal stilles, som om han/hun havde fået korrekt vejledning i kommunen og havde fulgt denne vejledning. Det vil sige, at princippet om realudligning også gælder, når en kommune ikke har givet tilstrækkelig vejledning eller bistand.

Udbetaling Danmarks manglende kendskab til reglerne, havde vist sig at være et generelt problem. Vi valgte derfor at lave en principafgørelse om reglerne for at belyse reglerne.

Afgørelserne viser, at Udbetaling Danmark ikke var klar over, at det kan have afgørende betydning, hvad kommunen har eller ikke har vejledt borgerne om. Udbetaling Danmark er derfor som udgangspunkt forpligtet til at undersøge sagen nærmere, når en borger oplyser, at borgeren har været i kontakt med kommunen. Dette skal ske gennem borgeren eller med borgerens samtykke.

En af sagerne handler om en kvinde, som havde søgt om børnetilskud. Udbetaling Danmark havde alene bevilliget børnetilskud fra kvartalet efter ansøgningstidspunktet. Kvinden havde oplyst, at hun havde henvendt sig flere gange til sin kommune i forbindelse med en ansøgning om økonomisk fripladstilskud, men at hun på intet tidspunkt var blevet vejledt om at søge om børnetilskud.

Kvinden havde i sin ansøgning om økonomisk fripladstilskud til kommunen oplyst, at hun var enlig. Kommunen burde derfor have vejledt kvinden om, at hun også kunne have ret til børnetilskud som enlig. Kvinden skulle derfor stilles, som om hun havde søgt om børnetilskud umiddelbart efter bevillingen af økonomisk fripladstilskud. Kvinden havde således på grund af kommunens mangelfulde vejledning ret til børnetilskud med tilbagevirkende kraft.

7.2.3 Andre afgørelser

Vi har valgt at beskrive fem sager om familieydelse. Sagerne viser nogle af de fejl, vi typisk ser i sager på familieydelsesområdet.

I de konkrete sager havde Udbetaling Danmark navnlig svært ved at overholde forvaltningsretlige regler og principper. Det er eksempelvis reglerne om oplysningspligt,

partshøring og princippet om, at en afgørelse ikke kan få retsvirkning før den er kommet frem til den, som afgørelsen vedrører.

I eksemplerne om tilbagebetaling havde Udbetaling Danmark vanskeligt ved at foretage en korrekt vurdering af, om ydelsesmodtageren var i såkaldt ond tro, herunder betydningen af utilstrækkelig vejledning.

Oplysningspligt

Myndigheder har pligt til at sikre, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, inden der træffes afgørelse. Dette kan bl.a. ske ved partshøring.

Partshøring

Myndigheder er forpligtet til at partshøre over oplysninger, som borgeren ikke er bekendt med indgår i sagen. Det betyder, at der ikke må træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet parten mulighed for at udtale sig om oplysningerne.

Reglerne om partshøring betyder også, at myndighederne – i sager om tilbagebetaling eller ophør af en ydelse – er forpligtet til ikke at træffe afgørelse, uden at borgeren forinden er gjort bekendt med, at der overhovedet verserer en sag.

Afgørelser skal meddeles

Det er et almindeligt forvaltningsretligt princip, at en afgørelse ikke kan få retsvirkning før den er kommet frem til den som afgørelsen vedrører.

Eksempel 1: Ændret afgørelse om ungedydelse med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt. Det var korrekt, at borgeren ikke havde været berettiget til at modtage ydelserne, men Udbetaling Danmark kunne ikke kræve ydelserne tilbagebetalt, fordi borgeren havde modtaget ydelserne i god tro.

Udbetaling Danmark havde stoppet ydelsen uden at partshøre og før afgørelsen var meddelt. Det kritiserede vi i afgørelsen.

Udbetaling Danmark havde stoppet ydelsen forud for udbetalingen for januar 2014 og krævede efterfølgende ydelser tilbage for perioden fra 1. november til 31. december 2013.

I sagen havde der været uenighed mellem forældrene om, hvor sønnen skulle bo. Sønnen havde skiftevis været registreret hos den ene og den anden forælder. Sønnen var i den omhandlede periode fra 1. november til 31. december 2013 registreret hos moderen, som også havde fået udbetalt ydelsen. Sønnen havde siden den 1. oktober

2013 opholdt sig hos sin far uden moderens samtykke. Moderen havde i klagen oplyst, at sønnen var stukket af, og faderen havde holdt sønnen skjult.

Det var først den 6. januar 2014, at kommunen afgjorde, at sønnen skulle registreres hos sin far med tilbagevirkende kraft fra den 1. oktober 2013.

Vi mente ikke, at moderen havde modtaget ydelserne mod bedre vidende. Når der er uenighed mellem forældrene om, hvor barnet skal bo, skal det konkret vurderes, hvornår ydelsesmodtageren burde vide, at pågældende ikke længere er berettiget til ydelsen.

Eksempel 2: Ændret afgørelse om børnetilskud

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt. Udbetaling Danmark havde ikke vejledt borgeren tilstrækkeligt om hvordan og hvornår hun skulle søge om børnetilskud. Hun havde derfor ret til børnetilskud fra et tidligere tidspunkt end kvartalet efter ansøgningstidspunktet.

Der var tale om en borger, som ikke havde ret til ydelser i januar kvartal 2015, fordi hun i en kort periode havde fælles husførelse med en anden person. Dette fik hun først en afgørelse om den 12. januar 2015.

Borgeren havde forinden forsøgt at sende en digital ansøgning om børnetilskud i starten af januar 2015, fordi hun igen ville være berettiget det følgende kvartal. Det var ikke lykkedes, så hun ringede til Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark oplyste, at der var tale om en systemfejl, fordi hun allerede var registreret i systemet som modtager af børnetilskud og at hun skulle vente med at søge, til hun havde modtaget en afgørelse om ophør af ydelsen.

I afgørelsen stod følgende:

”Du har samtidig oplyst, at du bliver enlig forsørger pr. 1. februar 2015 og ønsker at søge om børnetilskud igen fra april kvartal 2015”

Ankestyrelsen fandt, at Udbetaling Danmark i afgørelsen burde have vejledt borgeren om, at hun skulle ansøge senest den 31. marts 2015, for at være berettiget til børnetilskud fra april kvartal 2015. Borgeren kunne ud fra det oplyste tro, at Udbetaling Danmark havde modtaget hendes ansøgning. Vi traf derfor afgørelse om, at borgeren var berettiget til at modtage børnetilskud fra april kvartal 2015.

Eksempel 3: Ændret afgørelse om forskudsvis udlagt børnebidrag med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt. Udbetaling Danmark havde ikke undersøgt sagen tilstrækkeligt, forud for ydelsen blev udbetalt, men heller ikke i forbindelse med afgørelsen om tilbagebetaling.

Udbetaling Danmark havde alene lagt vægt på oplysninger som fremgik af folkeregisteret, selv om der forelå troværdige oplysninger om, at folkeregistreringen ikke var udtryk for, at parterne havde boet sammen.

Sagen omhandlede en kvinde som modtog forskudsvist udlagt børnebidrag til sine børn. Ifølge folkeregistret havde hendes eksmand været registreret på hendes adresse i ca. 3 måneder. Udbetaling Danmark traf på dette grundlag afgørelse om, at kvinden skulle tilbagebetale børnebidraget, ikke alene for de 3 måneder, men også for den efterfølgende periode, idet bidragsafgørelsen måtte anses som bortfaldet i anledning af det genoptagede samliv. Det betød, at kvinden skulle betale 95.272 kr. tilbage.

Det fremgik imidlertid af sagen, at kvinden havde oplyst til statsforvaltningen, at hendes eksmand havde flyttet sin adresse til hende, men at han aldrig havde boet hos hende. Kvinden havde oplyst, at kommunen havde registreret manden på hendes adresse uden hendes vidende, og hun i første omgang ikke kunne få oplyst, hvilken periode manden havde været registreret på adressen.

Oplysningerne om mandens registrering på kvindens adresse var ikke nye. Oplysningerne forelå også på det tidspunkt, Udbetaling Danmark udbetalte ydelserne med tilbagevirkende kraft. Udbetaling Danmark havde altså heller ikke undersøgt sagen ordentligt, før de udbetalte ydelsen.

Eksempel 4: Hjemvist sag om børne- og ungedyldelse

Ankestyrelsen hjemviste sagen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt. Udbetaling Danmark havde ikke undersøgt sagen ordentligt og havde ikke taget højde for, at kravet kunne være delvist forældet.

Sagen viser, at Udbetaling Danmark alene havde lagt kommunes afgørelse om folkeregistrering med tilbagevirkende kraft til grund for afgørelsen. Udbetaling Danmark havde ikke undersøgt, om der var perioder, hvor ansøgeren faktisk havde haft bopæl i Danmark.

Udbetaling Danmark havde i maj 2014 modtaget en ansøgning om børne- og ungedyldelse med tilbagevirkende kraft for perioden fra juli 2008 til og med juli 2011. Udbetaling Danmark gav afslag alene med henvisning til en kommunal afgørelse om registrering af borgeren som udrejst med tilbagevirkende kraft. Kommunens første afgørelse var i sin tid blevet hjemvist og den nye afgørelse var igen påklaget til Indenrigsministeriet.

Eksempel 5: Stadfæstet afgørelse om børne- og ungedyldelse med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen har i flere afgørelser om retten til familieydelse efter EF-forordning nr. 883/2004 kritiseret, at Udbetaling Danmarks henvisning til retsreglerne er forkerte eller mangelfulde.

Ankestyrelsen stadfæstede afgørelsen men kritiserede, at Udbetaling Danmark ikke havde henvist til de relevante retsregler. Udbetaling Danmark havde først i genvurderingen henvist til forordningen. Der var dog fortsat tale om en utilstrækkelig henvisning.

Følgende fremgår af lovgrundlaget i genvurderingen:

Afgørelsen er truffet på grundlag af:

EU-forordningen 883/2004

Vejledning nr. 9229 om EF-regler om social sikring – Lovvalg artikel 8. nr. 48

Retssikkerhedsloven § 66

Du kan finde loven på www.retsinformation.dk

I Ankestyrelsens afgørelse henviste vi for det første til de anvendte ydelseslove, med henvisning til paragraf og stykke. Herudover henviste vi til forordningen og de anvendte artikler, med henvisning til stykke og evt. litra.

7.2.4 Oversigt over seneste principafgørelser om familieydelse

Principafgørelse 95-15 om kommunernes vejledningsforpligtelse på Udbetaling Danmarks sagsområder, og hvilken betydning kommunernes manglende eller mangelfulde vejledning eller bistand kan få for Udbetaling Danmarks afgørelser.

Principafgørelse 12-14 om afklaring af anvendelsen af overgangbestemmelsen i forældelsesloven, og hvornår der eventuelt er sket afbrydelse af forældelse af fordringer på manglende regulering af børnebidrag.

Principafgørelse 41-14 om praksis vedrørende stillingtagen til indsigelser i forbindelse med forskudsvis udbetaling af børnebidrag, opkrævning eller inddrivelse af børnebidrag. Sag 1 belyser, om Udbetaling Danmark kan bestemme, at et krav på bidrag er ophørt helt eller delvist på grund af modregning, herunder krav på normalbidrag. Sag 2 belyser, om en bidragsbetaler kan modregne beløb, som er betalt ud over, hvad bidragsbetaleren var forpligtet til at betale i henhold til den bidragsafgørelse, som var gældende på tidspunktet for betalingen.

Principafgørelse 125-13 om det var tilstrækkeligt, at Udbetaling Danmark udelukkende anvendte Digital Post til kommunikation med borgeren i forbindelse med den årlige bekræftelse af børnetilskudsmodtagerens status som enlig, eller om der skulle være vejledt på en anden måde om skift i kommunikationsformen

Principafgørelse 64-13 om barnets faktiske ophold her i landet skal forstås således, at betingelsen først er opfyldt, når barnet har opnået opholdstilladelse eller registrering i Folkeregisteret.

Principafgørelse 11-13 om belysning af praksis om, hvornår det kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at der foreligger ægteskabslignende forhold med fælles husførelse og fast ophold. Vi har endvidere taget stilling til, om det er tilstrækkeligt godtgjort, at der uberettiget er modtaget boligstøtte, børnetilskud og økonomisk friplads mod bedre vidende.

Principafgørelse 10-13 om belysning af praksis i forbindelse med spørgsmålet om betingelsen om at være reelt enlig og bopælsforhold i øvrigt, når der er tale om fælles økonomiske forhold, herunder fælles bil, og særlige boligforhold, i sager om børnetilskud, boligstøtte og økonomisk friplads.

Principafgørelse 9-13 om hvornår det kan anses for tilstrækkelig godtgjort, at der foreligger ægteskabslignende forhold med fælles husførelse, og om der uberettiget er modtaget boligstøtte, børnetilskud og økonomisk friplads mod bedre vidende.

8 Social pension

8.1 Sagerne om social pension i tal

Tabel 37 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2013	757
Indkomne sager 2014	670
Indkomne sager 2015	419

Det fremgår af tabel 37, at vi i 2015 modtog 419 sager om social pension. Det er 251 færre sager end i 2014, hvor vi modtog 670 sager. I 2013 modtog vi 757 sager.

Tabel 38 Indkomne sager i 2015 fordelt på lovområde

	Tilgang	
	Antal	Procent
Lov om social pension	331	79
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	88	21
I alt	419	100

Det fremgår af tabel 38, at 79 procent af de sager, vi modtog i 2015 vedrører lov om social pension. 21 procent af sagerne vedrører lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Tabel 39 Udvikling i afsluttede sager

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	265	87	40	13	305	100
Afsluttede sager 2014	656	86	110	14	766	100
Afsluttede sager 2015	703	91	67	9	770	100

Det fremgår af tabel 25, at vi realitetsbehandlede lidt over 700 sager i 2015. Det svarer til 91 procent af de afsluttede sager. I 2014 og 2013 var bortfaldsprocenten noget højere og lå på henholdsvis 14 og 13 procent.

Tabel 40 Afsluttede sager i 2015 fordelt på lovområde

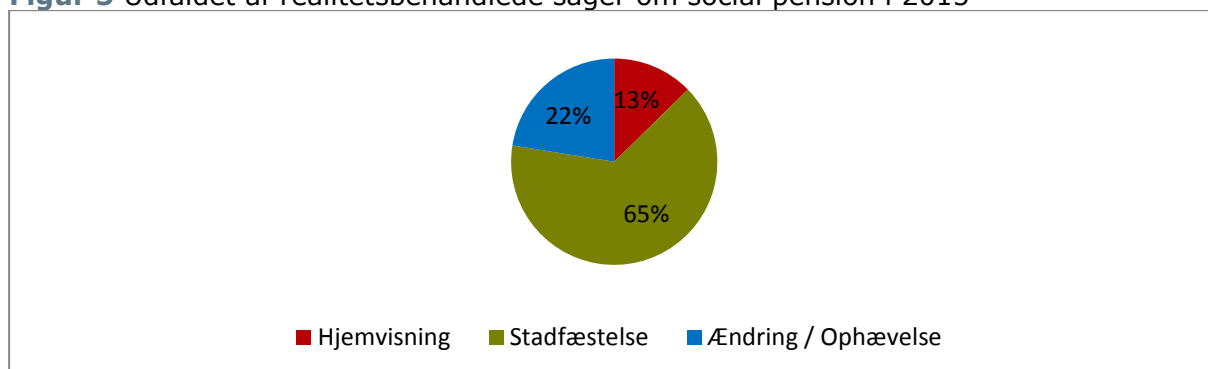
	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Lov om social pension	542	91	53	9	595	77
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	161	92	14	8	175	23
I alt	711	91	68	9	770	100

Det fremgår af tabel 40, at 77 procent af de afsluttede sager handlede om lov om social pension og de resterende 23 procent handlede om afgørelser truffet i henhold til førtidspensionsloven.

Tabel 41 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2013	173	65	47	18	45	17	265	100
2014	425	65	129	20	102	15	656	100
2015	459	65	89	13	163	22	711	100

Af tabel 41 fremgår udfaldet af realitetsbehandlede sager afgjort de seneste tre år. Det fremgår, at stadfæstelsesprocenten har ligget på 65 procent siden 2013. I 2015 ændrede vi forholdsmæssigt flere sager end i 2013 og 2014.

Figur 5 Udfaldet af realitetsbehandlede sager om social pension i 2015

Tabel 42 Udfaldet af realitetsbehandlede sager i 2015 fordelt på lovområde

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Lov om social pension	356	66	68	13	118	22	542	100
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	100	62	21	13	40	25	161	100
I alt	456	65	89	13	158	22	703	100

Tabel 43 Kritik og bemærkninger i sager om social pension

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ingen kritik	295	63	47	10	125	27	467	100
Kritik	59	60	23	23	17	17	99	100
Bemærkninger	102	74	19	14	16	12	137	100
I alt	456	65	89	13	158	22	703	100

Det fremgår af tabel 43, at vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i sammenlagt 161 ud af 456 stadfæstede afgørelser. Det svarer til 35 procent af sagerne.

Tabel 44 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja		Nej		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Indhentet akter	70	23	236	77	306	100

Det fremgår af tabel 44, at vi i en periode på 4 måneder, måtte indhente akter i 70 ud af 236 afgjorte sager. Det svarer til 23 procent af sagerne.

Sager om ydelser til enlige på pensionsområdet

I det følgende fremgår tabeller over alle sager om pension, hvor spørgsmålet i sagen har drejet sig om pensionisten skulle beregnes efter reglerne for enlige eller reglerne for samlevende. Vi har således ikke – f. eks. i en sag om beregning og tilbagebetaling på grund af rent økonomiske forhold – registreret, om der var tale om en pensionist, som var enlig eller ej.

I det følgende fremgår sagerne er fordelt på sagstype og udfaldet af sagen.

Tabel 45 Udvikling i afgjorte sager

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
2013	16	30	17	32	20	38	53	100
2014	40	32	43	34	43	34	126	100
2015	65	54	8	6	48	40	121	100

Tabel 45 viser udviklingen i afgjorte sager om pensionsydelse til enlige. Det fremgår af tabellen, at vi i 2015 har stadfæstet 65 ud af 121 sager. Det svarer til 54 procent. Det er en højere stadfæstelsesprocent end i årene 2013 og 2014. Her lå stadfæstelsesprocenten på henholdsvis 30 og 32 procent.

Tabel 46 Sager afgjort i 2015

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	11	0	0	11
Ophør	21	3	11	35
Tilbagebetaling	33	5	37	75
I alt	65	8	48	121

Tabel 46 viser sagerne i 2015 fordelt på sagstype og udfaldet af sagen. Vi har ændret flere sager om tilbagebetaling end sager om bevilling og sager om ophør af ydelsen.

Tabel 47 Sager afgjort i 2014

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	5	4	2	11
Ophør	20	14	9	43
Tilbagebetaling	15	25	32	72
I alt	40	43	43	126

Tabel 47 viser, at vi ændrede og hjemviste 86 ud af 126 sager. Det svarer til 68 procent.

Tabel 48 Sager afgjort i 2013

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	1	0	2	3
Ophør	6	7	6	19
Tilbagebetaling	9	10	12	31
I alt	16	17	20	53

Tabel 48 viser, at vi i alene stadfæstede 16 ud af 53 sager om pensionsydelse til enlige. Det svarer til 30 procent.

8.2 Udvalgte sager om social pension

Ankestyrelsen har offentliggjort en principafgørelse om pension i 2015. Sagen er beskrevet nedenfor i afsnit 8.2.2. Vi har udvalgt tre sager om tilbagebetaling og to sager om ældrecheck, som vi har beskrevet nedenfor i afsnit 8.2.3.

Fra 1. januar 2015 er der indført nye regler på pensionsområdet om beregning af pensionen, herunder nye regler om oplysningspligten. De nye regler – den såkaldte kalenderårsmodel – betyder, at der beregnes og udbetales en foreløbig pension i løbet af kalenderåret baseret på forskudsopgørelsen, og at der foretages en symmetrisk efterregulering efter årets udgang beregnet på grundlag af den samlede indkomst i kalenderåret (se om lovændringen i lovforslag nr. 166 af 26. marts 2014).

Vi har i 2015 alene modtaget få sager om de nye beregningsregler. Vi har stadfæstet afgørelserne, som har handlet om beregningsgrundlaget for den foreløbige beregning. Vi har derfor ikke medtaget eksempler om de nye regler. Udbetaling Danmark har endnu ikke gennemført den første årlige efterregulering på baggrund af de nye regler. Vi forventer, at flere vil klage over resultatet af efterreguleringen, end tilfældet har været i forhold til den foreløbige beregning.

8.2.1 Regler

- Lov om social pension - senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 10 af 12. januar 2015.
- Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. - senest offentliggjort i lovbekendtgørelse nr. 11 af 12. januar 2015.
- Bekendtgørelse om social pension - nr. 1200 af 12. november 2014.
- Bekendtgørelse om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. - nr. 1199 af 12. november 2014.
- Bekendtgørelse om opsat pension - nr. 560 af 30. maj 2013.
- Vejledning om folkepension efter lov om social pension - nr. 53 af 31. august 2007.
- Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. - nr. 54 af 31. august 2007.

Herudover benyttes Europa-Parlamentets og Rådets forordninger (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004.

Danmark har desuden indgået konventioner om social sikring med en række lande.

- Vejledning af april 1997 om EF-regler om social sikring Hæfte 4 Pensioner Social pension og ATP Den Sociale Sikringsstyrelse - nr. 19110 af 30. april 1997.

8.2.2 Principafgørelser afgjort i 2015

Om pension som samlevende ved forsørgelsespligt efter aktivloven - principafgørelse 85-15

Ankestyrelsen har i principafgørelse 85-15 offentliggjort en principiel sag om en pensionist, der boede sammen med en kontanthjælpsmodtager. Spørgsmålet gik ud på, om pensionisten kunne anses som enlig efter pensionsloven, når pensionisten blev anset for at være samlevende med kontanthjælpsmodtageren efter lov om aktiv socialpolitik.

Afgørelsen fastslår, at der er en formodning for, at personer – som betragtes som samlevende efter aktivloven og dermed pålægges gensidig forsørgelsespligt – også skal betragtes som samlevende efter pensionsloven. Udbetaling Danmark skal dog fortsat foretage en konkret vurdering ud fra de faktiske forhold i sagen.

Ankestyrelsen stadfæstede Udbetaling Danmarks afgørelse, men med en anden begrundelse. Ankestyrelsen kritiserede Udbetaling Danmark for i sin afgørelse alene at henvise til kommunens afgørelse om kontanthjælpsmodtageren.

8.2.3 Andre afgørelser

Vi har valgt at beskrive tre sager om tilbagebetaling af pension og to sager om den supplerende pensionsydelse (ældrechecken). Sagerne viser nogle af de fejl, vi typisk ser i den type sager.

I de konkrete sager om tilbagebetaling havde Udbetaling Danmark ikke anvendt reglerne korrekt. Udbetaling Danmark havde heller ikke begrundet afgørelserne tilstrækkeligt, for så vidt angår opgørelsen af tilbagebetalingskravene.

Sagerne viser også, at Udbetaling Danmark havde svært ved at vurdere sagerne, på grund af de fejl der var sket i sagsbehandlingen, herunder at borgerne ikke havde modtaget tilstrækkelig vejledning om retten til pension.

Endelig viser en af sagerne, hvordan Udbetaling Danmark ville modregne tilbagebetalingskravet i fremtidige pensionsydelser i strid med reglerne.

Udbetaling Danmark har afgjort sagerne om tilbagebetaling efter pensionslovens § 42, stk. 1, om tilbagebetaling af pension modtaget med urette og mod bedre vidende.

Lov om social pension § 42, stk. 1:

Hvis en pensionist har tilsidesat sin oplysningspligt efter § 41 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget pension, skal pensionisten eller dennes dødsbo tilbagebetale det beløb, der er modtaget med urette.

For at kræve tilbagebetaling efter pensionslovens § 42, stk. 1, skal pensionisten have modtaget ydelserne mod bedre vidende/i ond tro. Det er udbetalingstidspunktet, der er afgørende for, om borgeren har modtaget pension mod bedre vidende.

Hvis borgeren på tidspunktet for udbetalingen vidste eller burde vide, at han/hun ikke var berettiget til ydelsen, skal borgeren tilbagebetale ydelsen.

Ved bedømmelsen af om pensionisten er i ond tro indgår blandt andet den vejledning, som kommunen eller Udbetaling Danmark har givet pensionisten om pensionistens oplysningspligt og om reglerne for at modtage pension – f.eks. som enlig pensionist eller under ophold i udlandet.

Udbetaling Danmark har fra december 2015 ændret vejledningen i pensionsmeddelelserne og oplyser nu mere konkret om betingelserne for at modtage pension som enlig og under ophold i udlandet.

I forhold til inddrivelsen af tilbagebetalingskravene har Udbetaling Danmark flere valgmuligheder. Udbetaling Danmark kan indgå frivillige afdragsordninger, træffe afgørelse om modregning eller fastsætte afdragsordninger ved brug af tabeltræk.

Vi har i størstedelen af sagerne om tilbagebetaling set, at Udbetaling Danmark har beskrevet en procedure for modregning af tilbagebetalingskrav i fremtidige pensionsydelser i strid med reglerne. Se som eksempel den første sag beskrevet nedenfor. Da problemet havde vist sig at være generelt, besluttede vi at lave en principafgørelse om Udbetaling Danmarks muligheder for at opkræve eller inddrive for meget udbetalt pension. Denne principafgørelse er netop offentliggjort ved principafgørelse nr. 23-16.

Eksempel 1: Ændring med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt.

Udbetaling Danmark kunne ikke kræve tilbagebetaling af for meget udbetalt folkepension for en 10-årig periode, fordi kommunen havde begået fejl i sagsbehandlingen og fordi kommunen og Udbetaling Danmark ikke havde vejledt pensionisten mere konkret om betingelserne for at modtage pension som enlig pensionist.

Ankestyrelsen bemærkede, at Udbetaling Danmark ikke havde redegjort tilstrækkeligt for, hvordan de var nået frem til tilbagebetalingsbeløbets størrelse på knap 382.000 kr. Herudover bemærkede vi, at Udbetaling Danmark ikke kunne modregne tilbagebetalingskravet fuldt ud i de fremtidige pensionsudbetalinger – uden at foretage en konkret betalingsevnevurdering.

Udbetaling Danmark vurderede, at pensionisten ikke kunne anses for at være enlig pensionist gennem en længere årrække og anførte en grundig begrundelse for dette, som Ankestyrelsen var enig i.

Det fremgik af sagen, at kommunen havde været vidende om, at pensionisten og bofællen boede på samme ejendom og havde samme folkeregisteradresse. Kommunen havde til trods herfor ikke stillet spørgsmål til pensionisten omkring samliv eller økonomiske forhold.

Ved Udbetaling Danmarks vurdering af, om pensionisten havde modtaget ydelserne mod bedre vidende, begrundede Udbetaling Danmark ikke, hvorfor pensionisten skulle bære risikoen for at kommunen havde begået fejl i sagsbehandlingen. Udbetaling Danmark anførte heller ikke, om pensionisten konkret havde kendskab til de nærmere betingelser for at modtage pension som enlig.

Det var Ankestyrelsens vurdering, at de foreliggende enligerklæringer i sagen, ikke var tilstrækkeligt konkrete til, at pensionisten burde have vidst, at han ikke var berettiget til pension som enlig. Der var heller ikke i pensionsmeddelelserne fra kommunen eller Udbetaling Danmark tilstrækkelig konkret vejledning om reglerne for at modtage pension som enlig.

Som nævnt bemærkede Ankestyrelsen, at Udbetaling Danmark ikke kunne modregne fuldt ud i den fremtidige pension, som Udbetaling Danmark havde lagt op til.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks brev om tilbagebetaling af beløbet:

”Sådan betaler du tilbage

Ifølge pensionsloven kan vi trække for meget udbetalt pension fra dine pensionsudbetalinger fremover. Når vi afgør, hvor meget vi kan trække hver måned, ser vi på din årsindkomst 2015. På den måde kan vi sikre os, at du og din eventuelle familie stadig har et passende beløb til rådighed hver måned.

Vi har vurderet, at vi kan trække beløbet fra dine udbetalinger af pension med **5997 kr.** om måneden, indtil hele beløbet er betalt tilbage.

Hvis du i stedet ønsker at betale beløbet tilbage på én gang, skal du kontakte os.

Hører vi ikke fra dig inden 4 uger, vil vi med virkning fra den **30. november 2015** begynde at trække beløbet.”

Det fremgår til sidst i brevet, at Udbetaling Danmark vil begynde at trække et beløb svarende til hele den månedlige pensionsudbetaling, hvis Udbetaling Danmark ikke hører fra pensionisten.

Der ville i så fald være tale om en afgørelse om modregning. En sådan afgørelse skal foretages på baggrund af en betalingsevnevurdering, hvor årsindkomsten ikke er et tilstrækkeligt grundlag for afgørelsen.

Udbetaling Danmark kan heller ikke betragte en manglende indsigelse som en accept af, at det angivne beløb kan modregnes i de fremtidige pensionsudbetalinger.

Eksempel 2: Ændring

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt.

Udbetaling Danmark vurderede, at pensionisten ikke kunne anses for at have bopæl i Danmark fra udreisetidspunktet og ikke var berettiget til at modtage førtidspensionen til udlandet, hvilket Ankestyrelsen var enig i.

Udbetaling Danmark kunne imidlertid ikke kræve tilbagebetaling af for meget udbetalt førtidspension på knap 105.000 kr., fordi Udbetaling Danmark ikke havde vejledt pensionisten om betingelserne for at modtage pension under ophold i udlandet.

Ved Udbetaling Danmarks vurdering af, om pensionisten havde modtaget tilbagebetalingsbeløbet mod bedre vidende, begrundede Udbetaling Danmark afgørelsen med, at borger ikke havde givet oplysninger om sin udrejse.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks afgørelse:

”På pensionsmeddelelsen er du blevet vejledt om, at du skal give meddelelse til Udbetaling Danmark, hvis du tager midlertidigt ophold i lande udenfor EU/EØS og Schweiz i mere end 2 måneder. Endvidere er du blevet vejledt om, at manglende oplysninger herom kan medføre tilbagebetaling af pension.”

Udbetaling Danmark henviste alene til, at meddelelsespligten om rejser til udlandet ikke var overholdt. Udbetaling Danmark tog hermed ikke konkret stilling til, om pensionisten også havde modtaget ydelserne mod bedre vidende.

Ankestyrelsen nåede frem til, at Udbetaling Danmark ikke havde vejledt pensionisten tilstrækkelig konkret om betingelserne for at modtage pension under ophold i udlandet. Det forhold, at pensionisten ikke havde overholdt sin oplysningspligt, kunne således ikke i sig selv føre til, at Udbetaling Danmark kunne kræve ydelserne tilbagebetalt.

Eksempel 3: Hjemvisning og kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen hjemviste en del af afgørelsen, fordi Udbetaling Danmarks begrundelse for beregningen var utilstrækkelig.

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark i første omgang ikke genvurderede afgørelsen og videresendte klagen til Ankestyrelsen i overensstemmelse med reglerne i retssikkerhedsloven. Se nærmere herom i afsnit 4.1. om Udbetaling Danmarks manglende oversendelse af klager.

Sagen handler om refusion af udbetalt førtidspension efter arbejdsskadesikringsloven. Ankestyrelsen var enig med Udbetaling Danmark i, at Udbetaling Danmark kunne rette et krav om refusion efter arbejdsskadesikringsloven. Vi hjemviste sagen, fordi det ikke af afgørelsen eller sagen kunne udledes, hvordan refusionskravet var beregnet. Vi kritiserede samtidigt, at Udbetaling Danmark ikke havde henvist til, at kravet om refusion i erstatningen for tab af erhvervsevne var rettet i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 29.

Arbejdsskadesikringslovens § 29

§ 29. Kommunen og Udbetaling Danmark har på hvert sit sagsområde krav på refusion fra forsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring, hvis tilskadekomne eller de efterladte har fået udbetalt ydelser efter lov om social pension eller lov om aktiv socialpolitik for en periode, hvor der senere tilkendes erstatning som løbende ydelse for tab af erhvervsevne, jf. § 17, eller tab af forsørger, jf. §§ 20-22. Refusionskravet omfatter forskellen mellem det beløb, som efter de nævnte love er udbetalt, og det beløb, som ville være blevet udbetalt, hvis erstatningen var blevet udbetalt samtidig med de sociale ydelser. Kommunens og Udbetaling Danmarks krav kan dog ikke overstige det beløb, der efter denne lov er tilkendt den pågældende for samme tidsrum. Refusionskravet bortfalder, hvis det ikke fremsættes inden 4 uger efter, at kommunen og Udbetaling Danmark har fået meddelelse om erstatningstilkendelsen.

Efter borgeren havde klaget over afgørelsen, genvurderede Udbetaling Danmark i første omgang ikke afgørelsen og sendte sagen til Ankestyrelsen. Dette beklagede Udbetaling Danmark i genvurderingen.

Følgende fremgår af genvurderingen:

”Udbetaling Danmark har ved brev af 14. november 2013 behandlet din henvendelse om tilbagebetalingskravet og har i den forbindelse blandt andet uddybet begrundelsen ved en nærmere angivelse af regelgrundlaget. I brevet har Udbetaling Danmark beklageligvis anmodet dig om at rette henvendelse indenfor en frist på 14 dage, såfremt du ønsker at fastholde din klage over afgørelsen af 11. oktober 2013.

Da Udbetaling Danmark ikke har hjemmel til at fastsætte frister for tilbagemelding fra dig med hensyn til om du ønsker at fastholde din klage, har Udbetaling Danmark nu indsendt klagen til behandling i Ankestyrelsen.”

Eksempel 4: Hjemvisning med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen hjemviste sagen, fordi Udbetaling Danmarks begrundelse for beregningen var utilstrækkelig og fordi det ikke ud fra de foreliggende oplysninger var muligt for os at rette op på fejlen.

Ankestyrelsen kritiserede samtidigt, at der ikke var henvist til de anvendte regler i afgørelsen.

Pensionisten i sagen havde modtaget en afgørelse om, at han ikke var berettiget til at modtage den supplerende pensionsydelse.

Det var ikke tilstrækkeligt, at Udbetaling Danmark i afgørelsen havde skrevet resultatet af beregningerne. Udbetaling Danmark skulle derfor behandle sagen igen og redegøre for, hvordan den personlige tillægsprocent var beregnet, herunder hvilket indtægtsgrundlag der var lagt til grund for beregningen.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks afgørelse om ældrecheck:

"Du får afslag på ansøgningen, fordi din personlige tillægsprocent er 0.

Begrundelse for afslaget:

Vi har lagt vægt på, at din personlige tillægsprocent er beregnet til 0. For at kunne få ældrecheck, skal den personlige tillægsprocent overstige 0.

Tillægsprocenten er 0, fordi jeres samlede indkomst udover folkepensionen overstiger 135.400 kr."

Eksempel 5: Stadfæstelse med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen viser, at Udbetaling Danmarks pensionsmeddelelser ikke er tilstrækkeligt begrundede afgørelser. Sagen er også et eksempel på en afgørelse efter de nye regler om kalenderårsmodellen.

Pensionisten i sagen havde med pensionsmeddelelsen for januar 2015 fået en afgørelse om, at han ikke var berettiget til ældrechecken. Begrundelsen var – ligesom i eksemplet ovenfor – at tillægsprocenten var beregnet til 0. Pensionisten rettede sin forskudsopgørelse i marts 2015.

Udbetaling Danmark lavede efterfølgende en begrundet afgørelse om, at pensionisten ikke havde ret til efterbetaling af ældrecheck i 2015 på baggrund af den ændrede forskudsopgørelse. I afgørelsen var der henvist til de anvendte regler.

I pensionsmeddelelsen fra maj 2015 blev den personlige tillægsprocent opgjort til 60, men igen uden angivelse af, hvordan tillægsprocenten var beregnet. Det fremgik heller ikke klart af pensionsmeddelelsen, at selvom pensionistens tillægsprocent var opgjort til 60, ville han ikke få efterbetalt ældrecheck i 2015.

Ankestyrelsen stadfæstede afgørelsen, men kritiserede Udbetaling Danmarks sagsbehandling. Pensionsmeddelelser er afgørelser og skal indeholde begrundelser for såvel resultatet som for beregninger samt indeholde henvisning til de anvendte retsregler.

8.2.4 Oversigt over de seneste principafgørelser om pension

Principafgørelse 23-16 om Udbetaling Danmarks muligheder for at opkræve eller inddrive for meget udbetalt pension.

Principafgørelse 1-16 om en pensionist kan fremføre underskud i den personlige indkomst fra tidligere indkomstår i indtægtsgrundlaget for henholdsvis folkepensionens grundbeløb og pensionstillægget.

Principafgørelse 85-15 om en pensionist kan anses som reelt enlig efter pensionsloven, når pensionisten anses for at være samlevende med en kontanthjælpsmodtager efter lov om aktiv socialpolitik.

Principafgørelse 3-14 om enlige pensionister, der gifter sig, men ikke flytter sammen med sin ægtefælle, skal have omregnet sin pension efter reglerne for samlevende eller efter reglen om, at gifte anses som enlige, hvis samlivet mellem parterne er ophævet.

Principafgørelse 8-14 om der i sager om tilbagebetaling af for meget udbetalt pension og varmetillæg kan være grundlag for at fravige forældelseslovens udgangspunkt om en forældelsesfrist på 3 år.

Principafgørelse 8-13 om en pensionist, der har fælles husførelse med en anden person, kan betragtes som enlig efter lov om social pension, og afklaring af, hvad der ligger i begrebet "ægteskabslignende forhold".

9 International pension

9.1 Sagerne om international pension i tal

Tabel 49 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2013	328
Indkomne sager 2014	339
Indkomne sager 2015	286

Det fremgår af tabel 49, at vi i 2015 modtog 286 sager om på området for international pension. Det vil sige sager afgjort i Udbetaling Danmarks internationale pensionskontor. Det er 53 færre sager end i 2014, hvor vi modtog 339 sager. I 2013 modtog vi 328 sager.

Tabel 50 Indkomne sager i 2015 fordelt på lovområde

	Tilgang	
	Antal	Procent
International pension		
Pension Færøerne/Grønland	3	1
Lov om social pension	178	63
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	102	36
Reintegrationsbistand	0	0
I alt	283	100

Tabel 51 Udvikling i afsluttede sager

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2013	264	88	34	12	298	100
Afsluttede sager 2014	231	75	75	25	306	100
Afsluttede sager 2015	388	87	57	13	445	100

Det fremgår af tabel 51, at vi realitetsbehandlede 367 sager i 2015. Det svarer til 87 procent af de afsluttede sager. I 2014 var bortfaldsprocenten noget højere og lå på 25 procent.

Tabel 52 Afsluttede sager i 2015 fordelt på lovområde

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
International Pension						
Pension Færøerne/Grønland	5	100	0	0	5	1
Lov om social pension	184	81	44	19	228	51
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	194	94	13	6	207	47
Reintegrationsbistand	5	100	0	0	5	1
I alt	388	87	57	13	445	100

Tabel 52 viser antallet af henholdsvis realitetsbehandlede og afviste/bortfaldne sager fordelt på lovområde. Det fremgår af tabel 52, at vi alene behandlede 5 sager om reintegrationsbistand.

Tabel 53 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

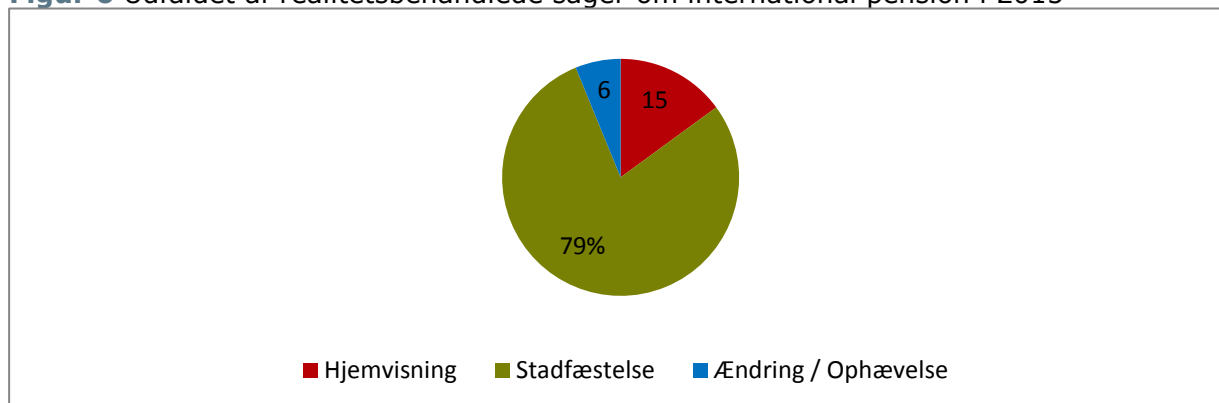
	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2013	241	91	16	6	7	3	264	100
2014	196	85	28	12	7	3	231	100
2015	306	79	58	15	24	6	388	100

Af tabel 53 fremgår udfaldet af realitetsbehandlede sager afgjort de seneste tre år. Det fremgår, at stadfæstelsesprocenten er blevet lavere siden 2013. I 2015 har vi således stadfæstet 78 procent af afgørelserne, hvorimod vi i 2013 stadfæstede afgørelserne i 91 procent af sagerne.

Tabel 54 Udfaldet af realitetsbehandlede sager i 2015 fordelt på lovområde

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Pension Færøerne/Grønland	3	60	1	20	1	20	5	100
Lov om social pension	135	73	35	20	12	7	184	100
Lov om højeste, mellemste førtidspension m.fl.	164	85	20	10	9	5	194	100
Reintegrationsbistand	4	80	0	0	1	20	5	100
I alt	306	79	56	15	23	6	388	100

Det fremgår af tabel 53, at vi stadfæstede 79 procent af sagerne om international pension.

Figur 6 Udfaldet af realitetsbehandlede sager om international pension i 2015**Tabel 55** Kritik og bemærkninger i sager om international pension

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
Ingen kritik	253	88	20	7	15	5	288	100
Kritik	17	32	30	58	6	10	53	100
Bemærkninger	36	77	8	17	3	6	47	100
I alt	306	79	58	15	24	6	388	100

Det fremgår af tabel 55, at vi udtalte kritik eller lavede bemærkninger i sammenlagt 53 ud af 306 stadfæstede afgørelser. Det svarer til 18 procent af sagerne.

Tabel 56 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja	Nej	I alt
Indhentet akter	24	168	192

Det fremgår af tabel 56, at vi i en periode på fire måneder, måtte indhente akter i 24 ud af 192 afgjorte sager. Det svarer til 13 procent af sagerne.

Sager om ydelser til enlige på området for international pension

I det følgende fremgår tabeller over alle sager om pensionsydelser til enlige med bopæl i udlandet, hvor spørgsmålet i sagen har drejet sig om pensionisten skulle beregnes efter reglerne for enlige eller reglerne for samlevende. Vi har således ikke – f. eks. i en sag om beregning og tilbagebetaling på grund af rent økonomiske forhold – registreret om der var tale om en pensionist som var enlig eller ej.

Tabel 57 Udvikling i afgjorte sager

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
2013	25	90	1	4	2	6	28	100
2014	10	45	7	32	5	23	22	100
2015	8	50	6	38	2	12	16	100

Tabel 57 viser udviklingen i afgjorte sager om pensionsydelse til enlige med bopæl i udlandet. Det fremgår af tabellen, at antallet af sager er faldet løbende siden 2013. Vi behandlede i 2015 i alt 16 sager, hvorimod vi i 2013 behandlede 28 sager. I 2015 har vi stadfæstet 8 ud af 16 sager. Det svarer til 50 procent. Det er en højere stadfæstelsesprocent end i 2014.

Tabel 58 Sager afgjort i 2015

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	1	1	0	2
Ophør	2	1	1	4
Tilbagebetaling	5	4	1	10
I alt	8	6	2	16

Tabel 58 viser sagerne i 2015 fordelt på sagstype og udfaldet af sagen. Vi har hjemvist flere sager om tilbagebetaling end sager om bevilling og sager om ophør af ydelsen.

Tabel 59 Sager afgjort i 2014

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	0	0	0	0
Ophør	0	1	0	1
Tilbagebetaling	10	6	5	21
I alt	10	7	5	22

Tabel 59 viser, at næsten alle sagerne i 2014 handlede om tilbagebetaling. Der var en sag, der handlede om ophør af ydelsen og vi behandlede ikke nogen sager om afslag på bevilling.

Tabel 60 Sager afgjort i 2013

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	I alt
Afslag på bevilling	1	0	0	1
Ophør	3	0	2	5
Tilbagebetaling	21	1	0	22
I alt	25	1	2	28

9.2 Udvalgte sager om international pension

Ankestyrelsen har offentliggjort én principafgørelse om international pension i 2015. Sagen er beskrevet nedenfor i afsnit 9.2.2. Der er ikke offentliggjort andre principafgørelser, siden Udbetaling Danmark overtog området. Vi har udvalgt to sager om international pension, som vi har beskrevet nedenfor i afsnit 9.2.3.

9.2.1 Regler

Der henvises til reglerne om social pension i kapitel 8.

9.2.2 Principafgørelser

Konventionen med Jugoslavien om social sikring - principafgørelse 70-15

Ankestyrelsen har i principafgørelse 70-15 offentliggjort to sager om beregning af størrelsen af dansk førtidspension for personer, der har optjent forsikringsperioder i det tidligere Jugoslavien. I den ene sag var der tale om en dansk statsborger og i den anden var der tale om en statsborger fra det tidligere Jugoslavien.

Begge afgørelser blev ændret som følge af en forkert fortolkning af reglerne. (Den ene af afgørelserne var i overensstemmelse med fortolkningen i den nu ophævede principafgørelse 145-10.)

Principafgørelse 70-15 fastslår, at danske statsborgere med bopæl i Danmark er omfattet af konventionen med Jugoslavien om social sikring. Principafgørelsen ændrer praksis i forhold til principafgørelse 145-10, der nu er ophævet. I den tidligere praksis var der anlagt en forkert fortolkning af artikel 4 i konventionen.

Den forkerte praksis havde betydet, at nogle danske statsborgere ikke havde fået udbetalt den førtidspension, som de havde ret til ifølge konventionen.

Da der var tale om en praksisændring skulle Ankestyrelsen og Udbetaling Danmark vurdere, om myndighederne af egen drift skulle genoptage sager som følge af den forkerte praksis. Ankestyrelsen har efterfølgende i samarbejde med Udbetaling Danmark fremsøgt de sager, som skulle genoptages.

9.2.3 Andre afgørelser

Vi har valgt at beskrive to sager om international pension. Sagerne viser nogle af de fejl, vi typisk ser på området for international pension, hvor der er tale om mange forskellige sagstyper. De forskellige problemstillinger kompliceres ofte af, at det er nødvendigt at samarbejde med udenlandske myndigheder for at oplyse sagerne.

Fælles for de afgjorte sager er, at afgørelserne ofte ikke begrundes tilstrækkeligt. Det betyder, at borger ikke kan se, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet. En egentlig begrundelse for afgørelsen sker ofte først i genvurderingen. Det er dog et gennemgående problem, at Udbetaling Danmark ikke tager stilling til borgers anbringender i klagen. Udbetaling Danmark skriver ofte blot, at afgørelsen er truffet på baggrund af en samlet vurdering, og at borgers kommentarer ikke kan føre til et andet resultat.

Retssikkerhedsloven regler om genvurdering overholdes heller ikke. Der er flere sager, hvor borgerne bedes bekræfte, om borger ønsker at fastholde sin klage, ligesom genvurderingsfristen på 4 uger ofte ikke overholdes.

Eksempel 1: Ændring med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Ankestyrelsen ændrede afgørelsen, fordi Udbetaling Danmark ikke havde anvendt reglerne korrekt. Ankestyrelsen kritiserede Udbetaling Danmark for en række forhold, navnlig den manglende begrundelse for afgørelsen.

Ankestyrelsen vurderede, at Udbetaling Danmark på det foreliggende grundlag hverken kunne stoppe udbetalingen af pensionen eller kræve pension tilbagebetalt.

Sagen handler om tilbagebetaling af pension som følge af borgerens fængsling i udlandet. Udbetaling Danmark havde ikke indhentet yderligere oplysninger på baggrund af de faktiske oplysninger i sagen. Det fremgik af sagen, at borgeren umiddelbart efter sin indrejse i Iran var blevet tilbageholdt og senere fængslet. Det fremgik ikke af sagen, hvorfor borgeren var blevet fængslet, om hun havde modtaget en dom til afsoning eller var blevet anbragt på en institution. Den danske ambassade i Teheran havde oplyst, at de ikke havde haft mulighed for at besøge borgeren eller yde konsulær bistand. Det havde heller ikke været muligt at få kontakt til borgerens advokat.

Udbetaling Danmark lavede en meget kortfattet begrundelse for afgørelsen om tilbagebetaling af et beløb på 233.084 kr.

Følgende er hele begrundelsen for afgørelsen:

"Begrundelse

Begrundelsen er, at du har været fængslet fra juni 2012 i Iran.

Regler

Reglerne om tilbagebetaling står i førtidspensionslovens § 42, jf. § 41.

Reglerne om pligten til at medvirke står i retssikkerhedslovens §§ 11, 11b og 12.

Reglerne vedrørende stop af udbetaling af pension på grund af fængsling fremgår af førtidspensionslovens § 45. ..."

Følgende fremgår alene af Udbetaling Danmarks genvurdering:

"Vi har vurderet afgørelsen igen

Efter vi modtog klagen, har vi vurderet vores afgørelse igen. Vi har ikke fundet grundlag for at ændre afgørelsen."

Ud over at Udbetaling Danmark ikke havde undersøgt eller begrundet spørgsmålet om retten til pension tilstrækkeligt, havde Udbetaling Danmark heller ikke begrundet, hvordan størrelsen af tilbagebetalingskravet var beregnet, herunder hvordan pensionen var sammensat. Herudover var der ikke overensstemmelse mellem tilbagebetalingsbeløbets størrelse i afgørelsen og pensionsmeddelelsen, ligesom tilbagebetalingsperioden heller ikke var overensstemmende.

Udbetaling Danmark havde alene forholdt sig til § 45, stk. 1, i førtidspensionsloven og ikke til den øvrige lovgivning vedrørende udbetaling af pension under strafafsoning.

Udbetaling Danmark havde i afgørelsen henvist til retssikkerhedslovens §§ 11, 11 b og 12 om medvirken og oplysningspligt, hvilket Ankestyrelsen fandt kritisabelt henset til omstændighederne omkring borgers fængsling i Iran.

Udbetaling Danmark havde ikke overholdt genvurderingsfristen og ikke givet besked om, at genvurderingen ikke kunne færdiggøres inden 4 uger samt årsagen hertil.

Eksempel 2: Stadfæstelse med kritik af Udbetaling Danmarks sagsbehandling

Sagen er et eksempel på, at Udbetaling Danmark ikke sender sagen til Ankestyrelsen på baggrund af en klage på trods af, at Udbetaling Danmark ikke giver borger medhold i klagen.

Ankestyrelsen stadfæstede Udbetaling Danmarks afgørelse, men bemærkede, at Udbetaling Danmark på baggrund af borgers klage den 18. november 2014 skulle have genvurderet sagen og sendt sagen til Ankestyrelsen.

Følgende fremgår af Udbetaling Danmarks brev:

”Vi har modtaget din klage i brev af 18-11-14.

...

[kort forklaring af afgørelsen]

...

Vi håber du har fået svar på dine spørgsmål, og hvis du fortsat ønsker at opretholde din klage, beder vi dig give os besked om det.”

Udbetaling Danmark uddyber begrundelsen for afgørelsen og fastholder kravet, men oversender ikke i den forbindelse sagen til Ankestyrelsen. Vi henviser også til afsnit 4.1.

10 Lovvalg

10.1 Sagerne om lovvalg i tal

Tabel 61 Udvikling i indkomne sager

	Antal
Indkomne sager 2014	18
Indkomne sager 2015	19

Tabel 62 Udvikling i afsluttede sager

	Realitetsbehandlet		Afvist/bortfaldet		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Afsluttede sager 2014	16	76	5	24	21	100
Afsluttede sager 2015	35	95	2	5	37	100

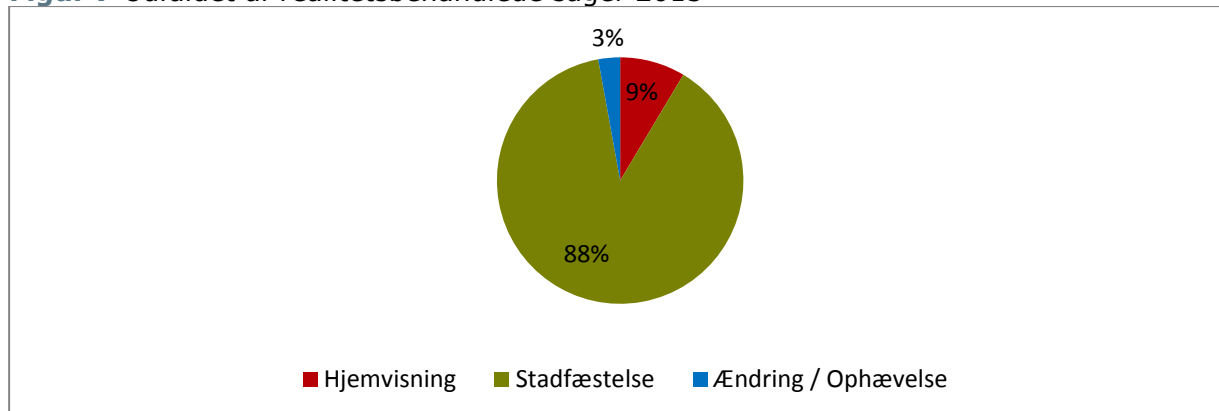
Det fremgår af tabel 62, at vi realitetsbehandlede flere sager i 2015 end i 2014.

Tabel 63 Udvikling i udfaldet af realitetsbehandlede sager

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2014	16	100	0	0	0	0	16	100
2015	31	89	3	9	1	3	35	100

Det fremgår af tabel 63, at vi stadfæstede Udbetaling Danmarks afgørelser i 89 procent af sagerne. I 2014 havde vi stadfæstet alle realitetsbehandlede sager.

Figur 7 Udfaldet af realitetsbehandlede sager 2015

Tabel 64 Kritik og bemærkninger i sager om lovvalg

	Stadfæstelse	Procent	Hjemvisning	Procent	Ændring	Procent	I alt	Procent
Ingen kritik	31	89	3	9	1	2	35	100
Kritik	0	0	0	0	0	0	0	100
Bemærkninger	0	0	0	0	0	0	0	100
I alt	31	89	3	9	1	2	35	100

Det fremgår af tabel 64, at vi ikke kritiserede Udbetaling Danmarks sagsbehandling i en eneste af de realitetsbehandlede sager.

Tabel 65 Indhentet manglende akter eller yderligere oplysninger (maj-september 2015)

	Ja	Nej	I alt
Indhentet akter	0	3	3

Det fremgår af tabel 65, at vi i perioden maj til september 2015 i alt afgjorde 3 sager. Vi indhentede ikke manglende akter eller yderligere oplysninger i nogen af sagerne.

10.1.1 Regler

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.

Vejledning om EF-regler om social sikring - Generel introduktion og fælles regler, vej nr. 9228 af 23. maj 2013.

Vejledning om EF-regler om social sikring - Lovvalg, vej nr. 9229 af 23. maj 2013.

Danmark har desuden indgået konventioner om social sikring med en række lande.

10.1.2 Kort om sagerne om lovvalg

Ankestyrelsen har ikke offentliggjort principafgørelser om lovvalg i 2015 eller siden Udbetaling Danmark overtog området.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at Udbetaling Danmark generelt set anvender reglerne om lovvalg korrekt, og at sagerne behandles i overensstemmelse med forvaltningslovens

regler. På den baggrund har Ankestyrelsen kun i få sager hjemvist eller ændret Udbetaling Danmarks afgørelser om lovvalg. De sager, som Ankestyrelsen har hjemvist, er blevet hjemvist fordi der manglede oplysninger i sagerne. Udbetaling Danmarks sagsbehandling i lovvalgssagerne har ikke givet anledning til kritik i øvrigt.